

USAID
FROM THE AMERICAN PEOPLE

HVAA
High Value Agriculture Activity in Moldova

PROIECTUL AGRICULTURA PERFORMANTĂ ÎN MOLDOVA

**RAPORT ÎN BAZA SONDAJULUI DE OPINIE
IMPACTUL COVID-19 ASUPRA PRODUCĂTORILOR,
PROCESATORILOR ȘI EXPORTATORILOR AGRICOLI DIN
REPUBLICA MOLDOVA**

Aprilie 2020

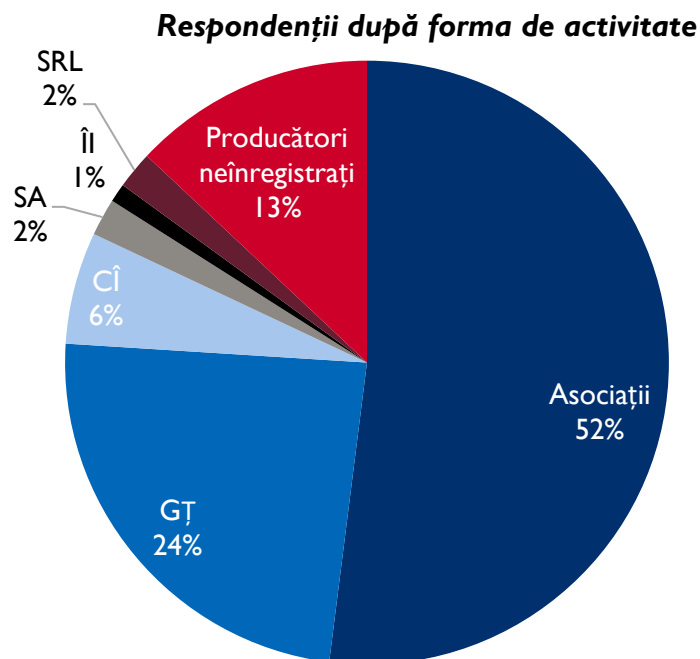
SUMAR

REZUMAT AL RAPORTULUI PE TOATE LANȚURILE VALORICE	3
IMPACTUL COVID-19 ASUPRA PRODUCĂTORILOR DE FRUCTE DIN MOLDOVA.....	13
IMPACTUL COVID-19 ASUPRA PRODUCĂTORILOR DE STRUGURI DE MASĂ DIN MOLDOVA	17
IMPACTUL COVID-19 ASUPRA PRODUCĂTORILOR DE POMUȘOARE DIN MOLDOVA	21
IMPACTUL COVID-19 ASUPRA PRODUCĂTORILOR DE MIERE DIN MOLDOVA	24
IMPACTUL COVID-19 ASUPRA EXPORTATORILOR DE MIERE ȘI PRODUSE APICOLE DIN MOLDOVA.....	28
IMPACTUL COVID-19 ASUPRA PRODUCĂTORILOR ȘI PROCESATORILOR DE LEGUME DIN MOLDOVA	33
IMPACTUL COVID-19 ASUPRA CULTIVATORILOR DE LAVANDĂ DIN MOLDOVA ...	38
IMPACTUL COVID-19 ASUPRA PRODUCĂTORILOR DE PRODUSE ECOLOGICE.....	42
IMPACTUL COVID-19 ASUPRA PRODUCĂTORILOR DE CARNE DE PASĂRE DIN MOLDOVA	46
IMPACTUL COVID-19 ASUPRA PRODUCĂTORILOR DE PRODUSE LACTATE DIN MOLDOVA.....	50

REZUMAT AL RAPORTULUI PE TOATE LANȚURILE VALORICE

Apariția noului coronavirus (COVID-19), care a început să se răspândească la nivel global începând cu noiembrie 2019, prezintă o provocare majoră pentru întreaga lume. La 11 martie 2020, Organizația Mondială a Sănătății (OMS) a declarat oficial răspândirea virusului drept pandemie globală. Șase zile mai târziu, la 17 martie, Parlamentul Republicii Moldova a declarat stare de urgență pe o durată de 60 de zile în întreaga țară, restricționând circulația atât pe plan intern, cât și internațional. Deși aceste restricții au fost necesare pentru a limita răspândirea COVID-19, acestea au condus și la perturbarea lanțurilor de comercializare a produselor agricole, cu un impact potențial considerabil asupra populației care depindea de acestea. Pentru a identifica problemele și provocările cu care se confruntă sectorul agricol din Republica Moldova, USAID/APM și asociațiile din domeniu au elaborat un sondaj privind sectorul agroindustrial ce acoperă nouă lanțuri valorice în agricultură. Rezultatele acestuia sunt destinate factorilor de decizie cheie pentru o mai bună înțelegere a provocărilor cu care se confruntă întreprinderile, astfel încât să poată elabora strategii corespunzătoare pentru a remedia efectele negative ale COVID-19 asupra sectorului agricol în Republica Moldova.

Sondajul efectuat online, a fost elaborat în limba română și rusă, și a fost transmis de fiecare dintre cele nouă asociații partenere ale USAID/APM (precum și de trei asociații ale utilizatorilor de apă) membrilor respectivi prin intermediul poștei electronice, grupurilor în Viber sau Telegram, unele răspunsuri fiind colectate și prin telefon. Sondajul a fost realizat în perioada 26 martie - 6 aprilie 2020 și a cuprins în total 94 de respondenți. Aceștia au reprezentat membri din nouă lanțuri valorice în agricultură din Moldova, inclusiv fructe, struguri de masă, pomușoare, miere, legume, plante medicinale și aromatice (levănțică), produse ecologice, produse din carne de pui și produse lactate. La implementarea sondajului cu USAID/APM au colaborat o asociație regională, trei asociații ale utilizatorilor de apă și opt asociații din sectorul național. Respondenții au reprezentat 49 de societăți cu răspundere limitată (SRL), 24 de gospodării țărănești (GT), 6 cooperative de întreprinzători (CÎ), 2 societăți pe acțiuni (SA), 2 asociații de producători, 1 întreprindere individuală (ÎI) și 12 entități neînregistrate. Acești respondenți au inclus producători, procesatori, exportatori și furnizori de resurse.

Dintre 1.438 de membri ai asociațiilor contactați, aproximativ 7% (94 de persoane) au răspuns, reprezentând o marjă de eroare de aproximativ 10% la un interval de încredere de 95%. Rata de răspuns în cadrul lanțurilor valorice examinate a variat, media constituind 32%. De exemplu, aproximativ 75% dintre membrii Asociației Exportatorilor de Produse Apicole din Moldova (AEPAM) au participat la sondaj, ceea ce din punct de vedere statistic a dus la o marjă de eroare foarte mică. În schimb, printre producătorii de struguri de masă și fructe au fost foarte puțini respondenți, marja de eroare fiind, astfel, mai mare pentru aceste lanțuri valorice. Motivul principal al ratei scăzute de răspuns l-a constituit faptul că producătorii și exportatorii de struguri de masă și fructe nu se aflau în sezonul de producție la momentul realizării sondajului și nu aveau stocuri de vândut din sezonul precedent. Prin urmare, aceste tipuri de producători au întâmpinat dificultăți în evaluarea pe deplin al impactul COVID-19 asupra afacerii lor la momentul realizării sondajului.

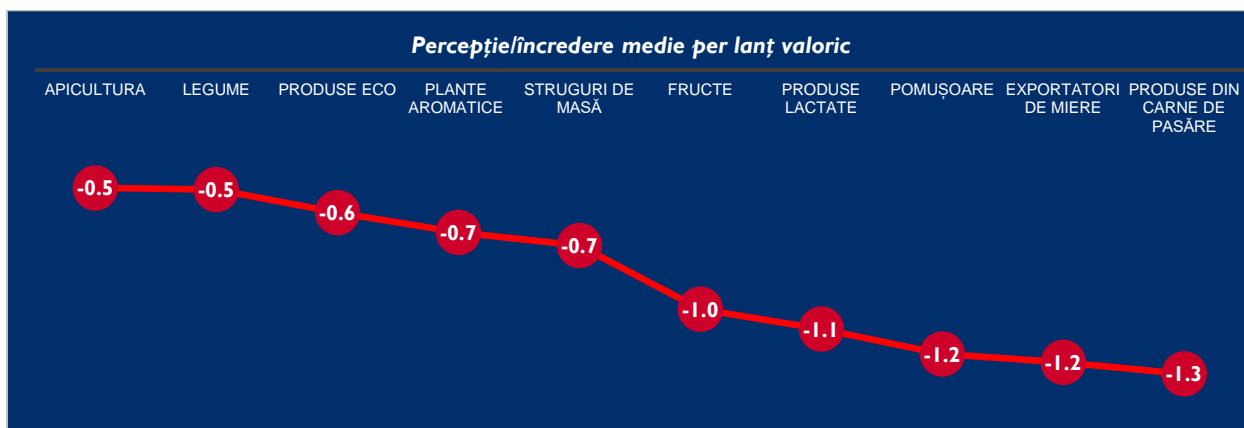
Sondajul propriu-zis a inclus o combinație de întrebări închise și de tip deschis. Întrebările de tip deschis au permis respondenților să ofere detalii valoroase și informații cu privire la problemele cu care se confruntă. Aceste răspunsuri au fost oferite în limbile română și rusă. Răspunsurile la întrebările de tip deschis nu au fost codificate, conținutul acestora fiind păstrat cât mai aproape de răspunsul original, însă informațiile confidențiale au fost redactate. La traducerea răspunsurilor s-a ținut cont de intenția de a menține integritatea răspunsului original în măsura maximă posibilă.

PERCEPȚIE/ÎNCREDERE

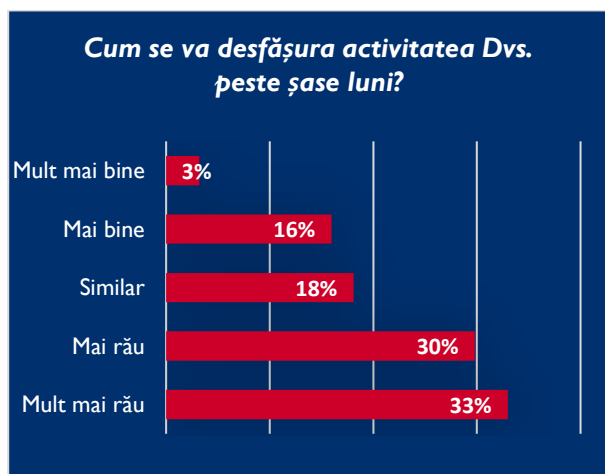
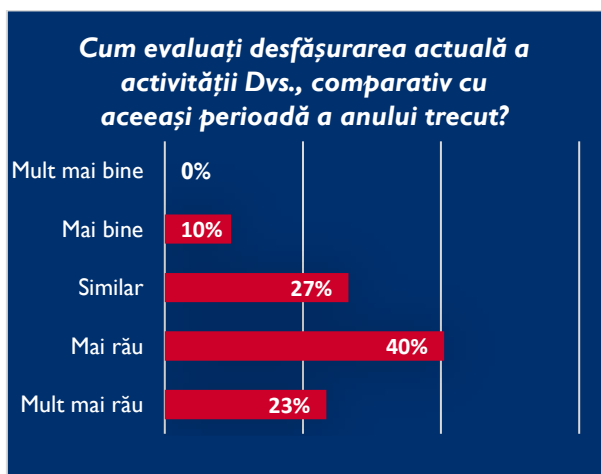
Acest indicator de încredere furnizează informații cu privire la evoluțiile viitoare ale producției și vânzărilor în sectorul agricol în baza sondajelor de opinie. Acesta poate fi utilizat pentru a monitoriza creșterea producției și pentru a anticipa momentele decisive în activitățile economice. Analiza acestui

indicator va indica un grad de încredere vs. pesimism crescut față de evoluția afacerii în viitorul apropiat, la momentul sondajului.

Percepția medie (actuală și viitoare) per lanț valoric a fost una negativă, în general, producătorii de pomușoare, exportatorii de miere și produse apicole și sectorul producătorilor de carne arătându-se mai pesimiști decât ceilalți. Producătorii de legume și apicultorii au fost cel mai puțin pesimiști dintre lanțurile valorice studiate.

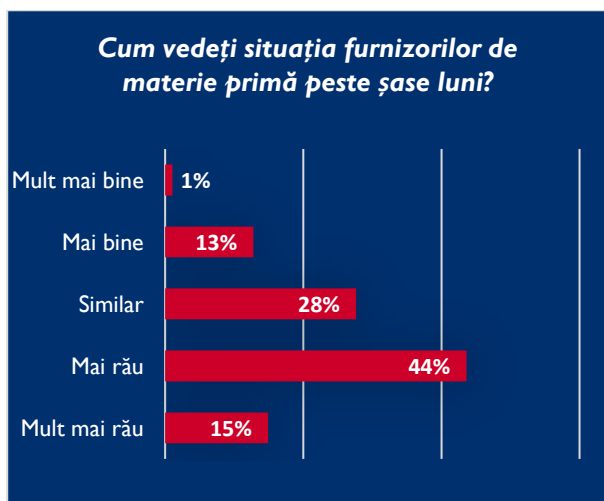
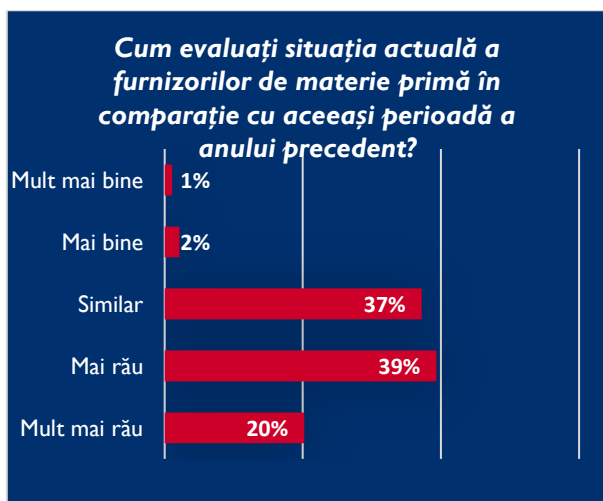

63% dintre respondenți au raportat că activitatea lor a fost în relativă scădere sau a scăzut mult la momentul sondajului, în comparație cu aceeași perioadă din anul precedent. Doar 27% dintre respondenți nu au văzut nici o schimbare, iar 10% au raportat că afacerile le merg mai bine decât în anul precedent. 63% dintre respondenți au anticipat că afacerile lor s-ar putea afla într-o situație mai rea sau mult mai rea peste șase luni după efectuarea sondajului. Doar 19% dintre respondenți au fost optimiști în legătură cu viitorul și prevăd că activitatea lor va fi într-o situație mai bună sau mult mai bună în următoarele șase luni. Cele 3% din întreprinderile care au anticipat o situație „mult mai bună” după șase luni reprezintă start-up-uri ce activează de mai puțin de un an.

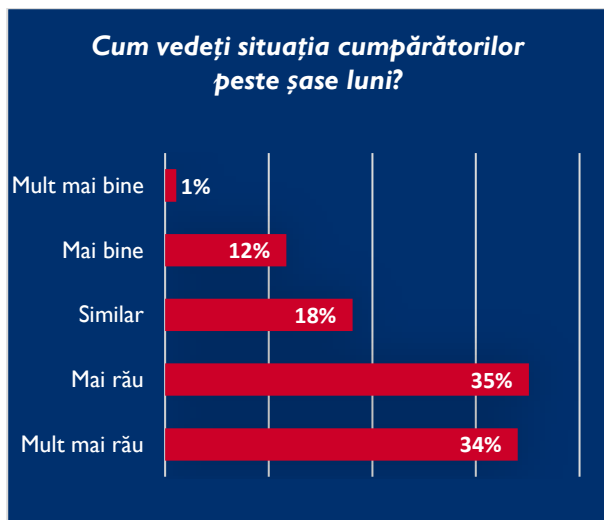
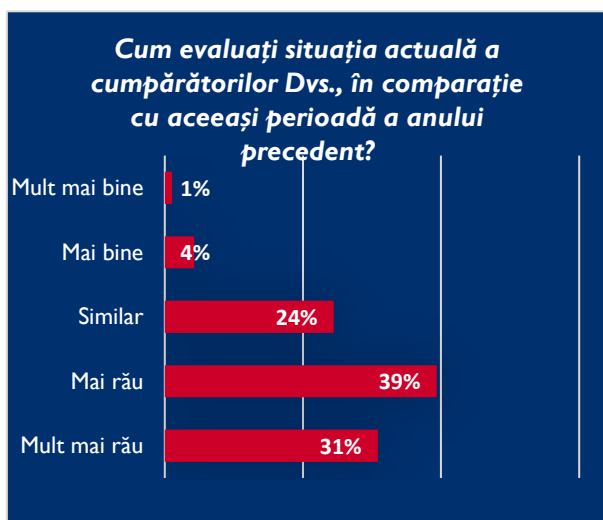

59% dintre respondenți consideră că furnizorii lor de materie primă și echipamente sunt într-o situație mai proastă sau mult mai proastă în comparație cu aceeași perioadă a anului precedent. În general,

respondenții consideră că furnizorii sunt mai puțin afectați de COVID-19, dat fiind poziția din amonte în lanțul valoric. Aproape 40% dintre respondenți consideră că furnizorii de materie primă sunt într-o situație similară cu cea din anul precedent, iar 3% consideră că furnizorii se află într-o situație mai bună sau mult mai bună față de anul precedent. 58% dintre respondenți consideră că furnizorii lor de materie primă s-ar putea afla într-o situație mai proastă sau mult mai proastă peste șase luni de la momentul desfășurării sondajului. Mai puțin de 14% dintre respondenți consideră că situația se va îmbunătăți la șase luni după realizarea sondajului.

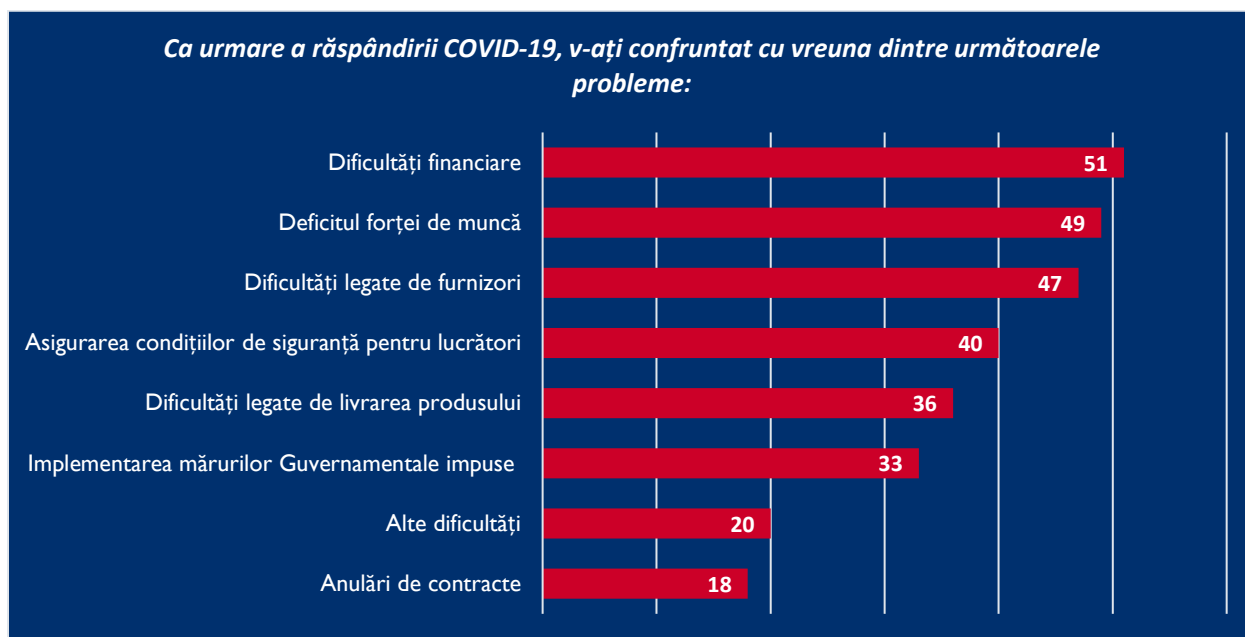
70% dintre producătorii intervievați consideră că cumpărătorii lor se află într-o situație mai proastă sau mult mai proastă în comparație cu aceeași perioadă a anului precedent, dând dovadă de un grad mult mai mare de pesimism decât față de propria afacere și față de activitatea furnizorilor de materie primă. Doar 13% dintre respondenți au manifestat optimism față de situația cumpărătorilor peste șase luni, în timp ce aproape 87% nu se așteaptă la îmbunătățiri, ba chiar se așteaptă la agravarea situației cumpărătorilor pe viitor.

IMPACTUL COVID-19 / PROBLEME PRINCIPALE

În această secțiune, respondenților li s-a solicitat să selecteze toate problemele cu care s-au confruntat în urma apariției COVID-19 dintr-o serie de „probleme potențiale” furnizate în cadrul sondajului. Respondenții puteau indica, de asemenea, orice alte probleme pe care le considerau provocări cu care se confruntă în desfășurarea activității lor de afaceri. Participanților la sondaj li s-a oferit spațiu pentru a oferi detalii și soluții potențiale pentru problemele identificate. La sfârșitul secțiunii, respondenții puteau menționa problemele majore pe care se așteptau să le întâmpine în perioada următoare. Soluțiile posibile au fost rezumate în următoarea secțiune a raportului.

Problemele financiare și deficitul forței de muncă au fost preocupările principale indicate de producătorii și exportatorii agricoli, cauzând dificultăți pentru mai mult de jumătate dintre respondenți la începutul noului sezon agricol. A treia provocare cea mai frecvent indicată ține de problemele legate de aprovizionarea cu inputuri, deoarece fermele și întreprinderile s-au confruntat cu dificultăți încă de la început, chiar după anunțarea stării de urgență de către Guvern, când toate magazinele agricole au fost închise. Această problemă este cel mai probabil soluționată în mare măsură de la finalizarea acestui sondaj. Cea de-a patra problemă cel mai des menționată este legată de forța de muncă, deoarece întreprinderile s-au confruntat cu probleme în ceea ce privește asigurarea unor condiții de muncă sigure pentru angajați. Au mai fost menționate și alte probleme legate de COVID-19 ce au constituit provocări într-o anumită măsură pentru respondenți. Acestea sunt reprezentate în graficul de mai jos:

FACTORI	DETALII FURNIZATE DE RESPONDENȚI
FINANCIARI	<ul style="list-style-type: none"> Costurile de producție crescute au fost cauzate de creșterea prețurilor pentru servicii și resurse/inputuri, precum și de creșterea cheltuielilor pentru depozitarea mărfurilor nevândute. În același timp, s-a redus puterea de cumpărare a consumatorilor, ceea ce a împiedicat mărirea prețurilor la produse pentru a recupera costurile de producție

	<p>majorate.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Clienții au întârziat achitarea plăților și nu se poate prevedea cu certitudine când vor fi efectuate aceste plăți. • Întârzierile la plată din partea clienților au generat, respectiv, întârzieri la plata furnizorilor și a impozitelor de către întreprinderi. De asemenea, aceste întârzieri au împiedicat întreprinderile să-și onoreze plata creditelor și a împrumuturilor existente. • Dat fiind redirectionarea resurselor financiare pentru a face față noilor provocări legate de pandemie, întreprinderile au rămas cu mai puține resurse pentru a continua producția. • În condițiile pandemiei COVID-19 s-a înregistrat o cerere mai mică pentru anumite produse agricole, cum ar fi pomușoarele și uleiurile esențiale. • Devalorizarea monedei naționale (leu moldovenesc sau MDL) a constituit una dintre cele mai mari probleme financiare ce a avut un impact negativ asupra respondenților. Majoritatea fermierilor dețin active financiare sau au acces la linii de credit în MDL, în timp ce pentru achiziționarea echipamentelor agricole și a altor materiale agricole este necesară valuta străină. • Atragerea potențialilor investitori străini a fost dificilă din cauza unui indice de încredere general scăzut în Moldova. • Respondenții au indicat că a fost întârziată plata subvențiilor pentru anul 2019 din partea Agenției de Intervenție și Plăți pentru Agricultură (AIPA). • Respondenții au raportat întârzieri semnificative în procedurile de creditare bancară. • Din cauza problemelor legate de fluxul de numerar, întreprinderile s-au confruntat cu dificultăți la plata salariilor.
<p>DEFICIT AL FORȚEI DE MUNCĂ</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Întreprinderile s-au confruntat cu un deficit al forței de muncă din cauza restricțiilor de carantină, printre acestea teama generală de a se infecta, necesitatea de a rămâne acasă cu copiii sau limitarea accesului unor angajați care nu urmau instrucțiunile de siguranță obligatorii, prevăzute în cadrul întreprinderii. • Respondenții au indicat că s-au mărit costurile forței de muncă sezoniere, limitate. • Lucrătorii s-au confruntat cu lipsa unor rute de transport alternative, mai sigure, pentru a veni la serviciu. • Unii procesatori au menținut doar angajații necesari pentru desfășurarea activității minime în fabricile și birourile lor de vânzări. • Întreprinderile au suferit o povară financiară considerabilă din cauza regimului de șomaj tehnic, stabilit pentru lucrătorii care urmau să stea acasă cu copiii (reprezentând minim 50% din salariile acestora, plus plățile obligatorii la bugetul de stat). Întreprinderile au fost obligate să contracteze împrumuturi, după caz. • Angajații sezonieri și personalul multor întreprinderi locuiesc în localități aflate în carantină. • Mulți lucrători au plecat să stea acasă în carantină, deoarece au preferat să primească ajutor de șomaj de circa 2.700 de lei pe lună.
<p>APROVIZIONARE CU MATERIE PRIMĂ</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Închiderea magazinelor agricole a împiedicat începerea în timp util a activităților agricole la început de sezon agricol. • Închiderea frontierelor a creat furnizorilor impedimente pentru a-și îndeplini obligațiile contractuale. În țară nu au putut fi aduse echipamente agricole, material săditor etc. • În această perioadă, nu a putut fi furnizat nici suport tehnic pentru vehicule, precum și piese pentru echipamentele de producție.

	<ul style="list-style-type: none"> • Respondenții au indicat o creștere peste noapte a prețurilor la livrări de până la 25-30%. Furnizorii au solicitat, de asemenea, plăți în avans de 100%. • Livrarea mărfurilor a fost întârziată din cauza programelor de lucru diferite ale băncilor și ale altor organizații. • Din cauza limitărilor de călătorie impuse, exploatațiile apicole din diferite regiuni nu au putut beneficia de sprijin din partea consultantilor în perioada extrem de importantă de „după iernare”. • Lanțurile valorice au fost întrerupte: producția și livrarea de semințe poate deveni o problemă pe termen lung ce ar influența activitatea producătorilor pentru următorii 2-3 ani. • Respondenții au indicat organizarea lentă a activității furnizorilor și a vămii livrărilor (diverse documente, permise, certificate etc.) din cauza regimului de carantină din țările de expediere.
CONDIȚII DE LUCRU SIGURE	<ul style="list-style-type: none"> • Întreprinderile s-au confruntat cu acces limitat la echipamente de protecție și produse de dezinfectare, dar și cu prețuri ridicate la acestea. • Angajații nu aveau voie să intre în contact cu alte persoane decât cu colegii de lucru și familia. În cazul în care un membru de familie al unui angajat lucrează pentru o altă întreprindere, nu li se va permite să-și continue activitatea la întreprindere. • Condițiile de distanțare socială erau uneori greu de respectat și nu toți angajații respectau măsurile necesare.
LIVRAREA PRODUSELOR	<ul style="list-style-type: none"> • Producătorii mai mici, fermierii și apicultorii au fost puternic afectați de închiderea piețelor comerciale. • Închiderea frontierelor, punerea în carantină a localităților și restricțiile de călătorie au dus la majorarea cheltuielilor de depozitare pentru mulți producători. • Includerea Republicii Moldova în grupul de țări cu risc ridicat a dus la majorarea costurilor de export pe piața UE. • Volatilitatea pieței a făcut mai dificilă estimarea prețurilor actuale pe piață. • A scăzut puterea de cumpărare a consumatorilor. • Respondenții au remarcat că lipsesc informații cu privire la cerințele de transport impuse de fiecare țară UE și de alte țări din regiune. • Opțiunile de transport/livrare au fost reduse, pe când prețurile de transport s-au majorat. Companiile ce ofereau servicii de transport se confruntau și ele cu dificultăți.
RESPECTAREA REGULAMENTELOR GUVERNULUI	<ul style="list-style-type: none"> • Deși Guvernul a întreprins măsuri de prevenție, prețurile echipamentelor de protecție necesare nu au fost reglementate. • Nu existau îndrumări cu privire la modul în care pot fi aplicate restricțiile în fiecare sector în parte. • Respondenții au indicat incapacitatea de a muta stupinele în pășuni diferite. • Autoritățile locale au făcut presiuni pentru a opri activitățile unor unități de procesare. • Există percepția că decizia Guvernului de interdicție a aproape toate tipurile de vânzări, cu excepția produselor alimentare, a fost luată fără o analiză detaliată a sectorului agricol și zootehnic.
ALTE PROBLEME	<ul style="list-style-type: none"> • Respondenții au indicat lipsa personalului calificat. • Au fost indicate întârzieri din partea autorităților locale la finalizarea documentației pentru achiziționarea de terenuri.

	<ul style="list-style-type: none"> • Condițiile meteorologice au fost nefavorabile. • Problema nerezolvată privind TVA (care nu se mai află acum în vizorul autorităților din cauza situației cu COVID-19) a continuat să agraveze situația economico-financiară zootehnică din țară. TVA pe care producătorii de carne sunt obligați să o plătească la bugetul de stat în timpul pandemiei ar duce în scurt timp la reducerea producției sau chiar la dispariția multor întreprinderi în domeniu reproducerii și aprovizionării cu produse din carne de pasăre la nivel național. • Prețul real mai mare pentru miere față de cel oferit apicultorilor de către procesatori.
<p>REZILIEREA CONTRACTELOR</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Producătorii și exportatorii mai mari s-au confruntat cu suspendarea și rezilierea contractelor pe o perioadă nedeterminată. Închiderea frontierelor, lucru ce a făcut imposibilă livrarea produselor, precum și suspendarea activităților cumpărătorilor au fost enumerate printre motivele acestor rezilieri. • Incertitudinea generală, precum și incapacitatea de a trimite mostre potențialilor clienți, anularea conferințelor și a târgurilor internaționale au redus considerabil capacitatea întreprinderilor de a obține contracte noi. • Producătorii de fructe și struguri de masă din Moldova au menționat rezilierea sau suspendarea contractelor privind importul de portaitoi și material săditor din UE. • Contractele de achiziții publice pentru furnizarea cărnii de pasăre în școli și grădinițe au fost suspendate, precum și contractele cu reprezentanții HORECA. • Contractele cu agenții economici care lucrează pe piețele ecologice au fost întrerupte după închiderea tuturor piețelor.

CARE SUNT PRINCIPALELE PROBLEME PENTRU PERIOADA URMĂTOARE?

Respondenții au identificat, de asemenea, problemele-cheie pentru perioada următoare, după cum se indică în cele ce urmează:

- Organizarea muncii pentru menținerea producției și a unei oferte neîntrerupte de produse pentru piața locală și de export, a fost descrisă drept una dintre principalele provocări pentru perioada ce urmează.
- Respondenții anticipează probleme în obținerea materiei prime (legume pentru procesare), întrucât producătorii de legume s-au confruntat cu lipsa forței de muncă și cu riscul de a nu efectua la timp operațiunile necesare pentru producția de legume.
- Reducerea puterii de cumpărare a clienților ar afecta pe viitor achizițiile.
- Fluctuația valutară, în special, deprecierea accentuată a monedei naționale, ar afecta toți furnizorii de materie primă și producătorii care se ocupă de importuri.
- Întreprinderile anticipează incapacitatea potențială de a recupera costurile de producție din cauza lipsei de cumpărători și, respectiv, de venituri.
- Dacă perioada va fi prelungită, respondenții au indicat că lipsa materialului săditor certificat, precum și lipsa forței de muncă pentru lucrările de teren și plantare ar putea constitui probleme majore.
- Respondenții anticipează dificultăți în păstrarea echipelor care au fost deja instruite și consolidate.
- Amânarea lucrărilor de construcție a fost enumerată drept o problemă potențială majoră.
- Problemele potențiale majore includ provocări pentru menținerea partenerilor din cadrul proiectelor.

- Scăderea interesului pentru produsele apicole din partea potențialilor cumpărători, precum și o posibilă scădere a prețurilor de export au fost menționate ca viitoare provocări.
- Găsirea unor noi clienți ar necesita timp, deoarece vizitele și deplasările, ce reprezintă cel mai bun instrument pentru stabilirea contractelor pe termen lung, nu ar fi posibile.
- Instabilitatea și incertitudinea efectelor pe termen lung asupra producătorilor ar fi o problemă majoră.
- Respondenții au menționat că nu este nimic clar cu privire la condițiile și procesele de muncă (de ex., cum ar trebui să efectueze livrările de miere apicultorii sau cum ar trebui o întreprindere să-și continue activitatea).
- Problemele financiare legate de acoperirea salariilor pentru personalul întreprinderilor de prelucrare care se află în carantină ar fi o problemă majoră. Deși Guvernul poate oferi subvenții întreprinderilor, salariul net ar fi sarcina sectorului privat și ar fi foarte dificil de acoperit.
- O altă îngrijorare menționată au fost stocurile mari de produse.

SUGESTII PRIVIND REDUCEREA IMPACTULUI COVID-19 ȘI REDRESAREA SITUAȚIEI

Această secțiune rezumă sugestiile propuse de către respondenții la sondaj sub fiecare dintre întrebările de mai sus. Majoritatea soluțiilor propuse de participanții la sondaj au fost legate de problemele financiare și de deficitul forței de muncă. Unele sugestii indică direct speranța de a obține sprijin din partea Guvernului țării și de la partenerii internaționali.

FACTORI	DETALII FURNIZATE DE RESPONDENȚI
FINANCIARI	<ul style="list-style-type: none"> • Pentru a depăși problemele financiare, ca urmare a pandemiei COVID-19, respondenții au sugerat ca Guvernul țării să anuleze temporar taxele obligatorii, precum și să creeze acces la resurse financiare accesibile. În sugestii s-a indicat că Guvernul țării ar putea sprijini sectorul privat cu intervenții financiare prin subvenții AIPA și/sau oferind băncilor o garanție guvernamentală (pentru împrumuturi) pentru a asigura stabilitatea contractuală atât a furnizorilor, cât și a cumpărătorilor. Ar trebui acordate oportunități de a obține credite preferențiale, de ex., cu dobânzi mici pentru împrumuturi și perioade de grație prelungite. Resurse financiare suplimentare ar permite întreprinderilor să efectueze plăți în avans către furnizori, permițând astfel procesatorilor și exportatorilor să-și continue activitatea în mod normal. În plus, respondenții doresc ca Guvernul să rezolve cât mai curând posibil întârzierile cu privire la transferurile subvențiilor AIPA, precum și să subvenționeze temporar costul combustibilului. • Crescătorii și producătorii de carne de pasăre și-au împărtășit dorința ca Guvernul să rezolve problemele legate de TVA în sectorul zootehnic, reducând cotele și introducând o cotă unică pentru întregul lanț valoric de produse. Aceștia au menționat, de asemenea, că este necesară o revitalizare serioasă a sectorului zootehnic și că în acest lanț valoric ar trebui atrase investiții.
CONDIȚII DE LUCRU SIGURE	<ul style="list-style-type: none"> • În ceea ce privește asigurarea condițiilor de muncă sigure pentru angajați, respondenții au remarcat lipsa echipamentului individual de protecție (EIP) drept problema principală. O posibilă soluție ar putea fi crearea unui sistem central și regional care să asigure echipamente și materiale de protecție disponibile pentru lucrători. De asemenea, respondenții au indicat că Guvernul ar trebui să reglementeze prețurile echipamentelor

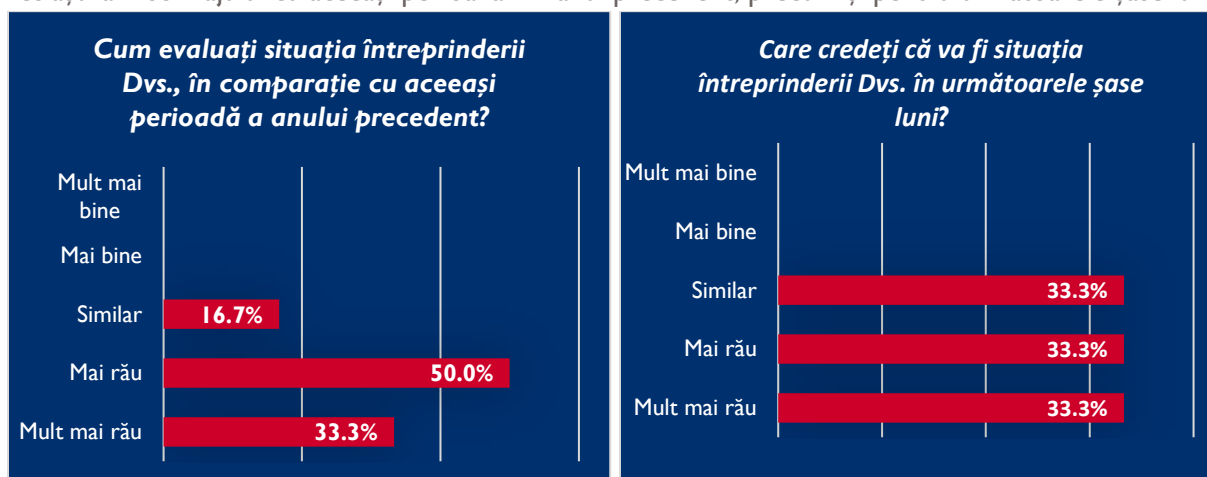
	de protecție și ale dezinfectanților.
LIVRAREA PRODUSELOR	<ul style="list-style-type: none"> • În legătură cu livrarea produselor în regim de carantină, respondenții au remarcat că instituțiile statului ar trebui să furnizeze informații cu privire la importul-exportul în UE și alte țări, dar ar trebui să ofere și asistență la livrare. • Întreprinderile și gospodăriile agricole au menționat că Guvernul ar trebui să elibereze șoferilor autorizații pentru a livra produse în toată Moldova, precum și permise pentru angajați ca aceștia să poată merge la muncă. Un permis oficial din numele autorităților centrale și locale privind livrarea de produse către intermediari și consumatorii finali ar rezolva problema. O altă soluție propusă de participanții la sondaj a fost aceea de a permite livrarea produselor la magazine pe timp de noapte. • După cum au menționat mai mulți respondenți, pentru a evita orice interpretare greșită a măsurilor guvernamentale neclare privind carantina și starea de urgență, ar trebui elaborat un set de specificații privind implementarea restricțiilor pentru fiecare sector din agricultură (un set de dispoziții pentru transportul de produse apicole sau carne de pasăre, de exemplu). • Respondenții au indicat că autoritățile locale nu ar trebui să ceară încetarea activităților în unitățile de procesare.
LIPSA FORȚEI DE MUNCĂ	<ul style="list-style-type: none"> • Respondenții au remarcat că problema legată de lipsa forței de muncă poate fi rezolvată doar la nivel de stat, prin reducerea impozitelor pe salariu și venit pentru sectorul agricol. Crearea unor mecanisme flexibile de angajare pe timpul crizei ar contribui la combaterea deficitului forței de muncă.
ALTE PROBLEME	<ul style="list-style-type: none"> • Respondenții au menționat că este necesar sprijin pentru desfășurarea unei campanii educaționale pentru consumatori în vederea promovării consumului de plante medicinale și aromatice la nivel local. • Unii respondenți au sugerat că țara ar trebui să lucreze la imaginea sa de producător ecologic, precum și să contribuie la aprecierea eforturilor producătorilor ecologici, sprijinind producția ecologică din Moldova. • Producătorii de miere și produse apicole consideră că vânzările online ar ajuta întreprinderile lor să supraviețuiască și să depășească situația creată ca urmare a pandemiei și a introducerii stării de urgență.

IMPACTUL COVID-19 ASUPRA PRODUCĂTORILOR DE FRUCTE DIN MOLDOVA

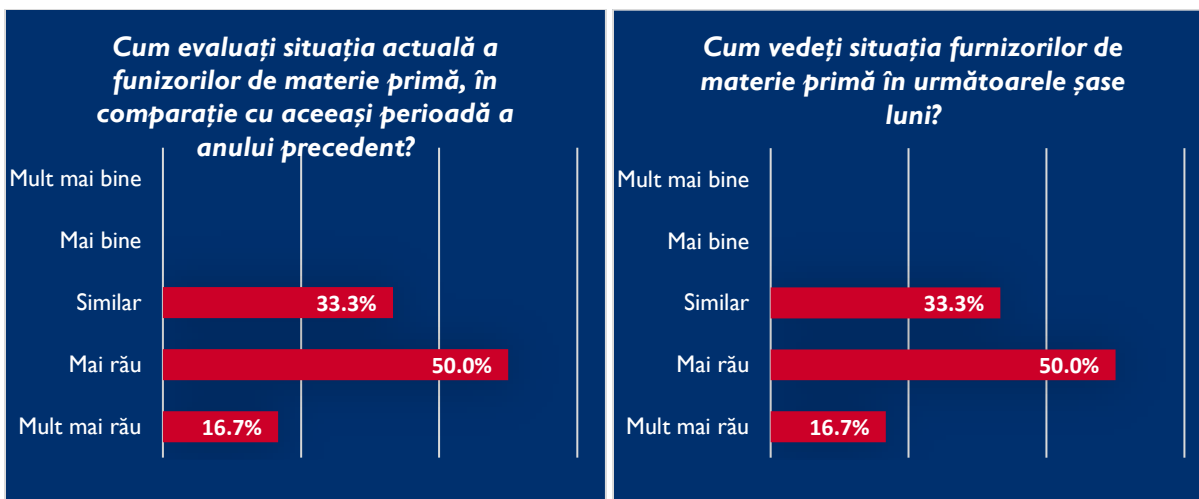
Sondajul producătorilor de fructe a fost realizat în colaborare cu Asociația Moldova Fruct, care întrunește 185 de membri, șase dintre care au răspuns la sondaj printr-un interviu telefonic. La sondaj au participat patru SRL-uri, o gospodărie țărănească și o cooperativă de întreprinzători. Motivul principal al participării scăzute și limitate a fost acela că producătorii de fructe și struguri de masă nu au putut stabili pe deplin impactul COVID-19 asupra activității lor, deoarece la momentul desfășurării sondajului, aceștia nu se aflau în sezonul de producție și pentru că nu mai aveau multe stocuri de vândut din sezonul precedent.

PERCEPȚIE/ÎNCREDERE

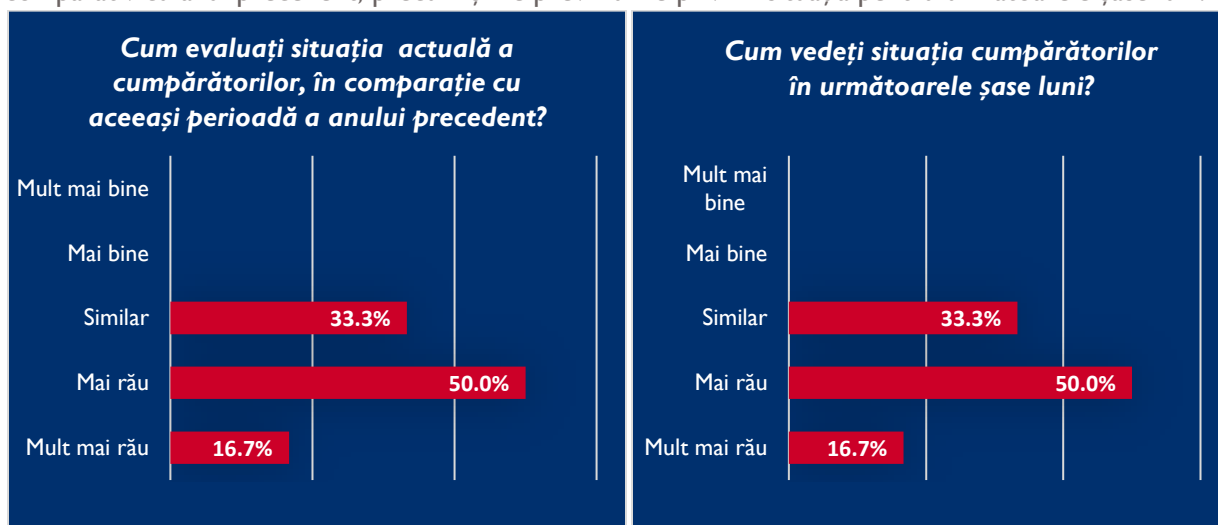
Percepțiile respondenților variază de la mult mai proastă, la mai proastă și similară la momentul desfășurării sondajului cu aceeași perioadă din anul precedent, precum și pentru următoarele șase luni.

Respondenții au oferit, de asemenea, răspunsuri cu privire la situația furnizorilor de materie primă la momentul sondajului, în comparație cu anul precedent, precum și cu privire la anticipările legate de situația pentru următoarele șase luni.

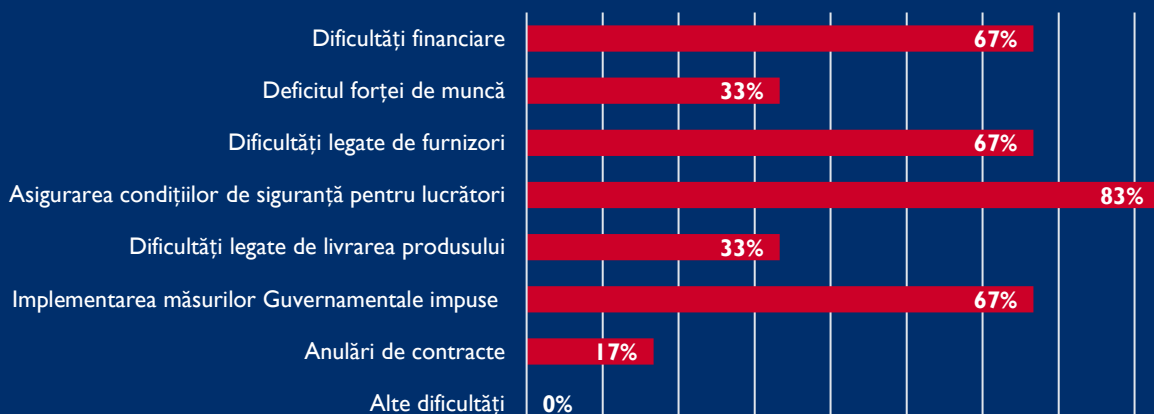
De asemenea, s-au oferit răspunsuri legate de situația cumpărătorilor la momentul sondajului, comparativ cu anul precedent, precum și de previziunile privind situația pentru următoarele șase luni.

IMPACTUL COVID-19 / PRINCIPALELE PROBLEME

Principalele probleme care au fost indicate de respondenți țin de asigurarea sănătății și securității lucrătorilor, respectarea regulilor impuse de Guvern, problemele financiare și problemele de aprovizionare cu materie primă. Acestea și alte probleme sunt prezentate mai jos.

Ca urmare a răspândirii COVID-19, v-ați confruntat cu oricare dintre următoarele probleme?

FACTORI	DETALII FURNIZATE DE RESPONDENȚI
FINANCIARI	<ul style="list-style-type: none"> Plata subvențiilor AIPA din 2019 a fost întârziată. Procedurile de creditare bancară au fost întârziate semnificativ. Dificultățile financiare au dus la reprogramarea împrumuturilor.
LIPSA FORȚEI DE MUNCĂ	<ul style="list-style-type: none"> Angajaților le este frică să-și părăsească locuințele, în special, este vorba de zilieri, care au refuzat să vină la muncă.
FURNIZAREA MATERIEI PRIME	<ul style="list-style-type: none"> Respondenții au întâmpinat probleme cu produsele de protecție a plantelor. Furnizorii de materie primă au solicitat plata în avans 100%, ceea ce a constituit o problemă pentru întreprinderile fără flux de numerar corespunzător. Participanții se așteaptă ca întârzierile la sosirea materialelor săditoare și a echipamentelor din UE să ducă la întârzieri semnificative în producție.
CONDIȚII DE LUCRU SIGURE	<ul style="list-style-type: none"> Este dificil de a găsi echipament de protecție.
LIVRAREA PRODUSELOR	<ul style="list-style-type: none"> Probleme de livrare au fost întâmpinate pe plan intern și în legătură cu transportul în străinătate.
RESPECTAREA REGULILOR IMPUSE DE GUVERN	<i>Nu au fost menționate.</i>
REZILIEREA CONTRACTELOR	<ul style="list-style-type: none"> Contractele au fost suspendate. Un respondent a indicat necesitatea de a rezilia un contract de import pentru portaltoi din Olanda.
ALTE PROBLEME	<i>Nu au fost menționate.</i>

CARE SUNT PRINCIPALELE PROBLEME PENTRU PERIOADA URMĂTOARE?

În ceea ce privește problemele anticipate pentru viitorul apropiat, respondenții au indicat următoarele:

- Incertitudine cu privire la viitor;
- Probleme cu brațele de muncă;
- Probleme legate de creditare;
- Probleme legate de subvenționare;
- Dificultăți la achiziționarea pesticidelor;
- Colaps economic;
- Stoparea exporturilor;
- Sate și raioane în carantină;
- Protejarea lucrătorilor de infectarea cu COVID -19;
- Incapacitatea de a efectua la timp lucrările necesare din cauza pandemiei.

SUGESTII PRIVIND REDUCEREA IMPACTULUI COVID-19 ȘI REDRESAREA SITUAȚIEI

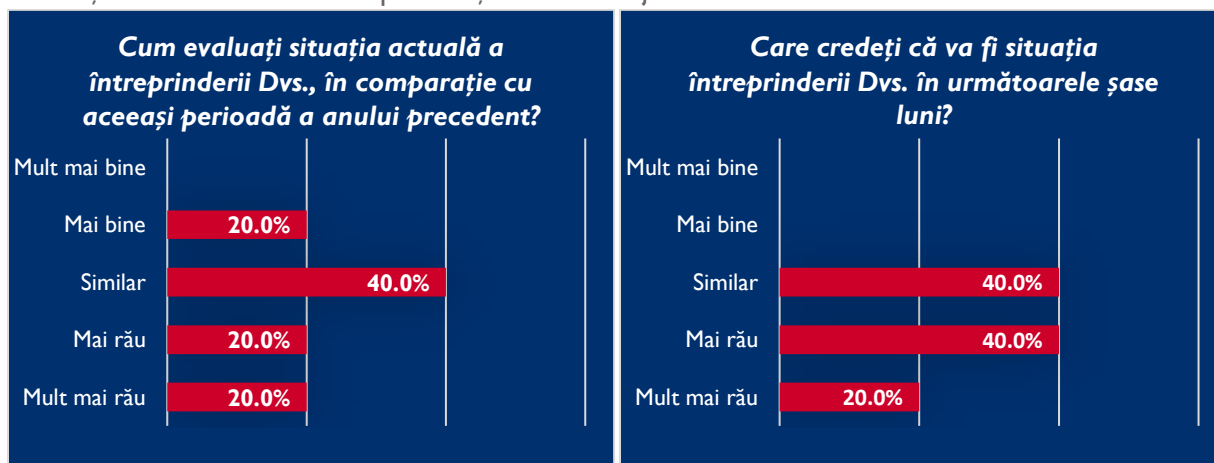
Nu au fost menționate.

IMPACTUL COVID-19 ASUPRA PRODUCĂTORILOR DE STRUGURI DE MASĂ DIN MOLDOVA

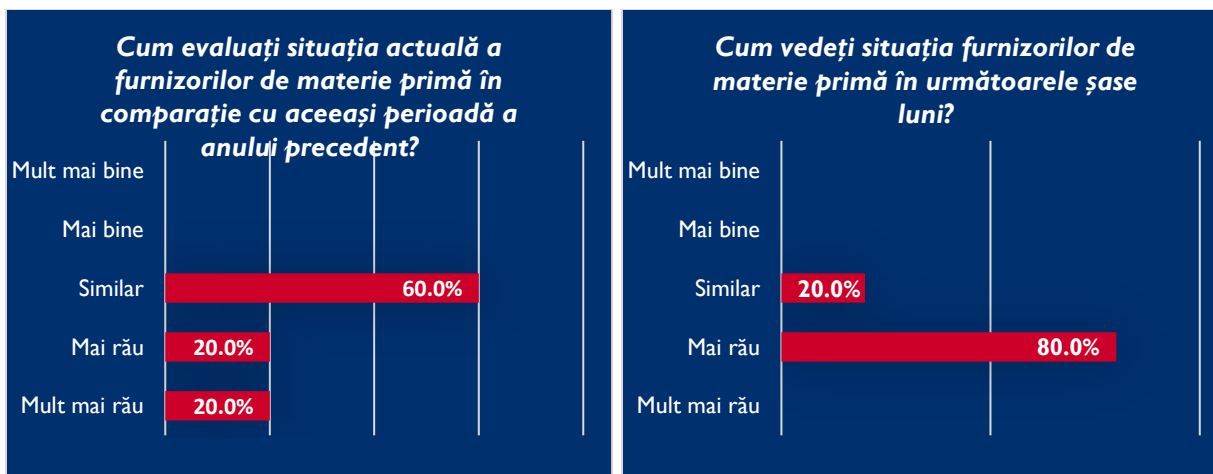
Sondajul efectuat în rândul producătorilor de struguri de masă a fost coordonat cu Asociația Producătorilor de Struguri de Masă din Cahul (APSM Cahul), care cuprinde 33 de membri. Doar cinci producători de struguri de masă au răspuns la sondaj, majoritatea au fost contactați prin telefon. Au răspuns patru SRL-uri și o cooperativă de întreprinzători. Motivul principal al participării reduse și limitate este acela că producătorii de struguri de masă nu au putut stabili pe deplin impactul COVID-19 asupra întreprinderilor lor la momentul desfășurării sondajului, întrucât nu se află în sezonul de producție și nu mai au multe stocuri de vândut din sezonul precedent. Informațiile reflectate mai jos includ răspunsuri ale celor care produc și în alte lanțuri valorice, pe lângă producerea strugurilor de masă.

PERCEPȚIE/ÎNCREDERE

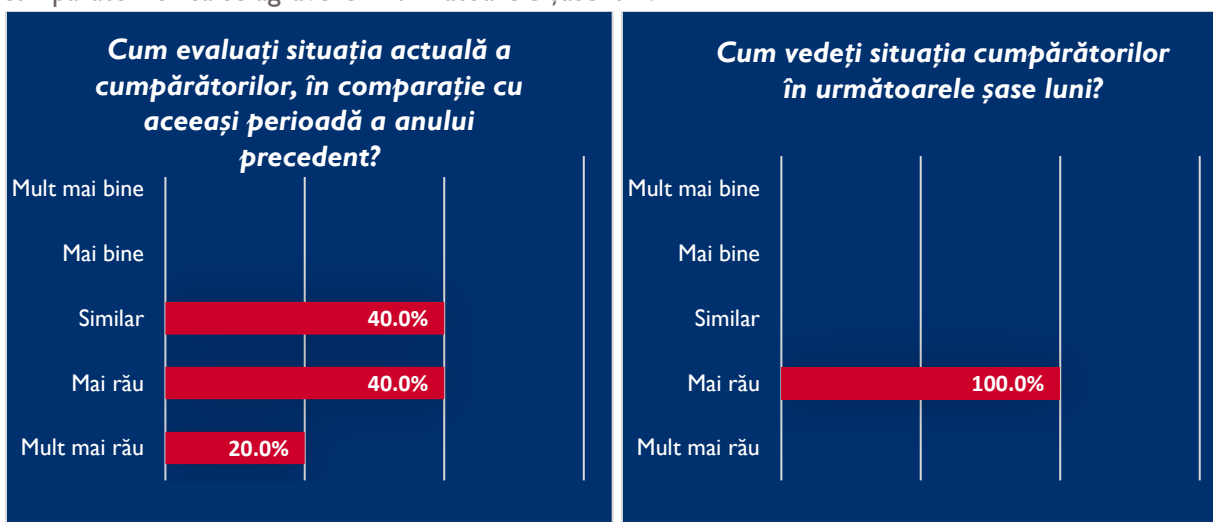
20% dintre respondenți au evaluat situația întreprinderii lor la momentul desfășurării sondajului ca fiind mai bună în comparație cu aceeași perioadă a anului precedent, 40 % nu văd nicio schimbare, iar alte 40% consideră că situația este mai proastă și mult mai proastă. Respondenții anticipă că situația se va agrava în cele șase luni ce vor urma după desfășurarea sondajului.

60% dintre respondenți au raportat că furnizorii de materie primă nu au fost afectați la momentul desfășurării sondajului, iar 80% au răspuns că situația se va agrava în următoarele șase luni.

Răspunsurile respondenților s-au divizat în similară (40%), mai proastă (40%) sau mult mai proastă (20%) în ceea ce privește situația cumpărătorilor în momentul desfășurării sondajului, comparativ cu 12 luni mai devreme. În același timp, 100% dintre producătorii de struguri de masă se așteaptă ca situația cumpărătorilor să se agraveze în următoarele șase luni.

IMPACTUL COVID-19 / PRINCIPALELE PROBLEME

Livrarea de produse, lipsa forței de muncă, problemele financiare și problemele legate de respectarea regulamentelor guvernamentale au fost principalele probleme menționate de producătorii de struguri de masă. Acestea și alte probleme sunt prezentate mai jos.

Ca urmare a răspândirii COVID-19, v-ați confruntat cu oricare dintre următoarele probleme?

FACTORI	DETALII FURNIZATE DE RESPONDENȚI
FINANCIARI	<ul style="list-style-type: none"> Fluctuațiile cursului de schimb au avut un impact negativ asupra veniturilor finale. Rata de schimb a fost mai mare la livrarea produselor agricole și mai mică la data plății.
LIPSA FORȚEI DE MUNCĂ	<ul style="list-style-type: none"> Doar două din cinci întreprinderi au menționat că duc lipsă de brațe de muncă, remarcând că lipsa forței de muncă este legată de faptul că părinții trebuiau să rămână acasă cu copiii.
FURNIZAREA DE MATERIE PRIMĂ	<ul style="list-style-type: none"> Respondenții au indicat că problema este în creștere constantă și au anticipat că impactul se va resimți mai ales în perioada aprilie-mai, atunci când produsele de protecție a plantelor vor fi necesare într-o cantitate mai mare și variată.
CONDIȚII DE LUCRU SIGURE	<ul style="list-style-type: none"> A fost dificil de a procura soluții dezinfectante și nici măști nu erau de găsit în farmacii în cantități mari sau erau disponibile doar la prețuri exagerate.
LIVRAREA PRODUSELOR	<ul style="list-style-type: none"> Respondenții nu aveau produse de vândut la momentul desfășurării sondajului. Agenții economici din întreaga țară au fost supuși unui control strict privind activitățile desfășurate, interzicându-se și circulația.
RESPECTAREA REGULILOR IMPUSE DE GUVERN	<ul style="list-style-type: none"> Un singur respondent a furnizat detalii cu privire la problema de a respecta regulile impuse de Guvern, menționând că este dificil de a activa, deoarece entitățile agricole sunt închise, iar în lanțul valoric totul este strâns legat. Lucrările de bază încep primăvara.
REZILIEREA CONTRACTELOR	<i>Nu au fost menționate.</i>
ALTE PROBLEME	<ul style="list-style-type: none"> Lipsa ploilor va avea un impact negativ asupra sectorului.

	• Un respondent a avut probleme la pornirea sistemului de irigare, deoarece transformatorul de tensiune trebuia pornit de către furnizorul său de energie electrică, care nu activa.• Respondenții au menționat ca problemă imposibilitatea de a se reuni în cadrul unor întruniri sau de a colabora cu anumite autorități.

CARE SUNT PRINCIPALELE PROBLEME PENTRU PERIOADA URMĂTOARE?

În ceea ce privește problemele anticipate pentru viitorul apropiat, respondenții au indicat următoarele:

- Este dificil de a le prevedea la momentul sondajului;
- Vânzarea și exportul de produse;
- Lipsa forței de muncă și a echipamentului de protecție.

SUGESTII PRIVIND REDUCEREA IMPACTULUI COVID-19 ȘI REDRESAREA SITUAȚIEI

Participanții au oferit următoarele sugestii pentru reducerea impactului COVID-19 și redresarea situației:

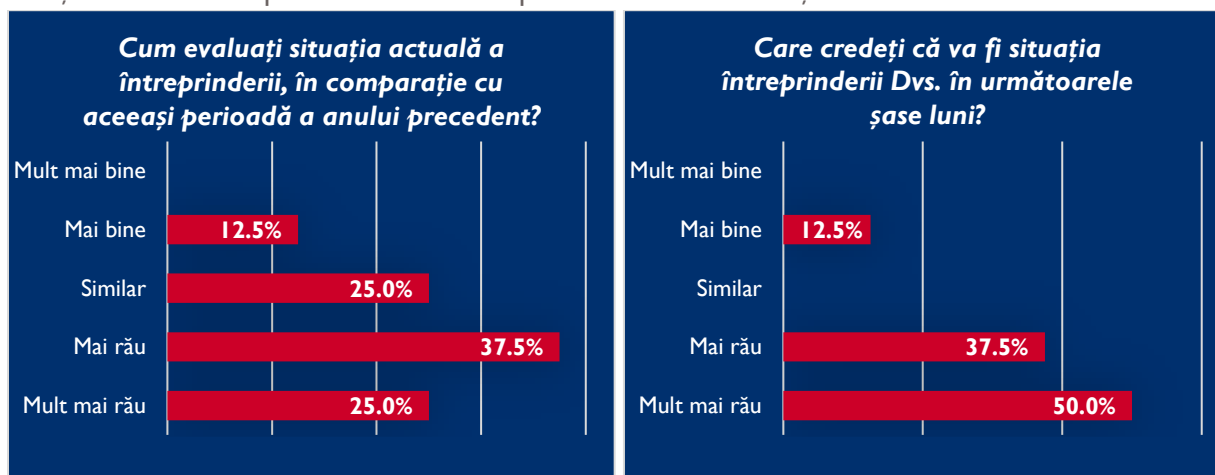
- Implementarea unui mecanism de vânzare în avans;
- Emiterea unor permise ce ar oferi șoferilor dreptul de a livra produse în toată țara, precum și a unor permise pentru angajați ca aceștia să meargă la muncă.

IMPACTUL COVID-19 ASUPRA PRODUCĂTORILOR DE POMUȘOARE DIN MOLDOVA

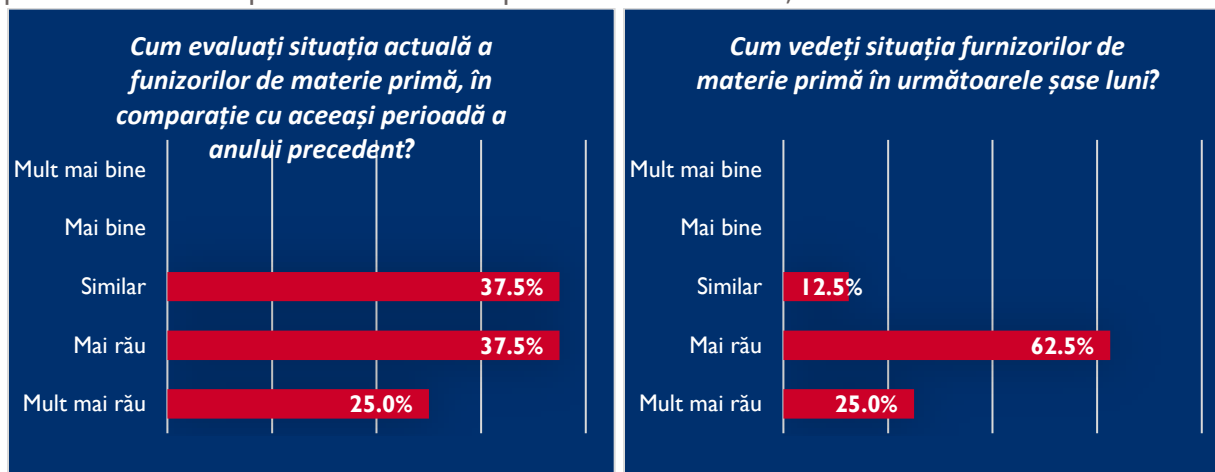
Sondajul a fost implementat în coordonare cu Asociația Națională „Pomuşoarele Moldovei”. La sondaj au participat 8 dintre cei 38 de membri ai asociației. Patru respondenți sunt SRL-uri, trei – gospodării țărănești, unul - o cooperativă de întreprinzători. Patru sunt producători de căpșuni, doi - producători de mure, unul – producător de goji și unul - procesator de pomuşoare.

PERCEPȚIE/ÎNCREDERE

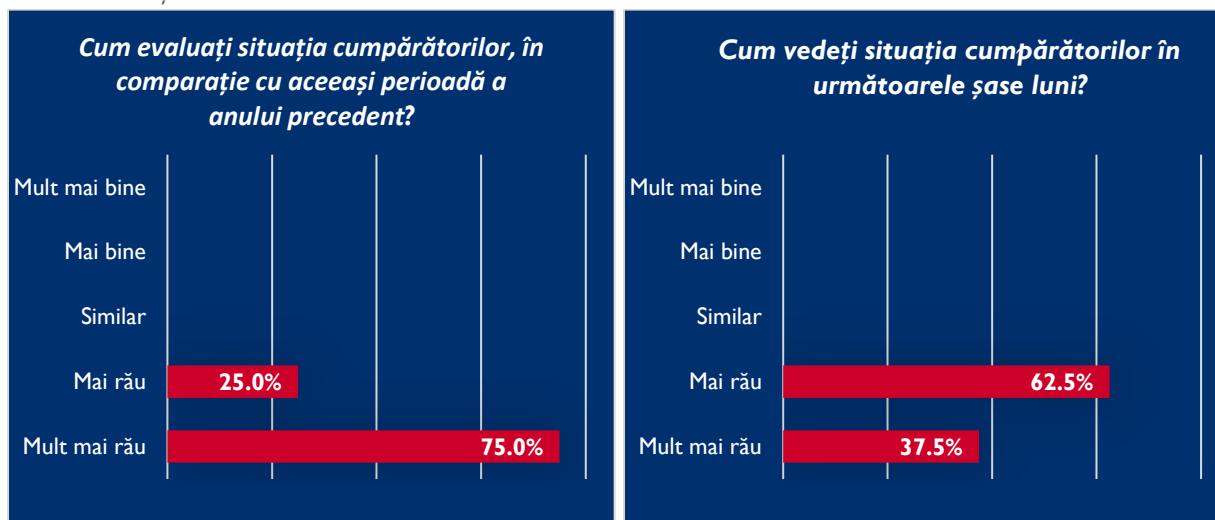
Peste 60% dintre respondenți au raportat că situația în care se află întreprinderea este mai proastă sau mult mai proastă la momentul desfășurării sondajului, comparativ cu anul precedent. Un producător de căpșuni a descris situația întreprinderii sale ca fiind mai bună și se așteaptă ca aceasta să se îmbunătățească la sfârșitul sezonului de recoltare. Cu această excepție, ceilalți respondenți prevăd că situația va deveni mai proastă sau mult mai proastă în următoarele șase luni.

Toți participanții la sondaj, cu excepția unui respondent, consideră că situația furnizorilor de materie primă va deveni mai proastă sau mult mai proastă în următoarele șase luni.

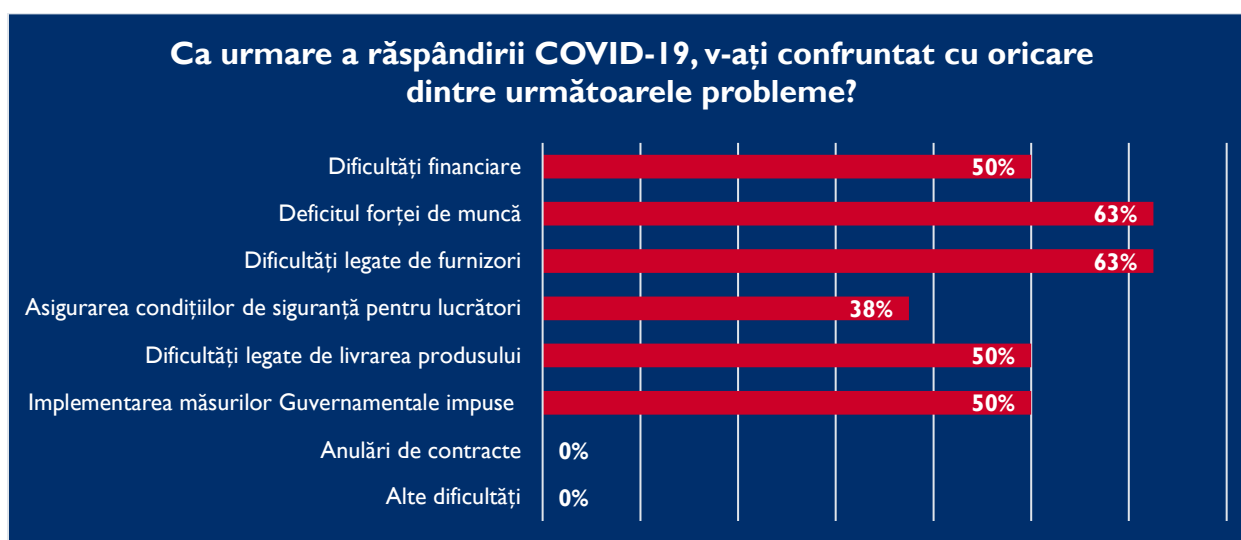

Au fost la fel de puțin optimiști și în privința cumpărătorilor de pomușoare. 75% dintre respondenți au indicat că situația cumpărătorilor la momentul desfășurării sondajului este mult mai proastă, comparativ cu anul precedent. Peste 60% dintre respondenți se așteaptă ca situația să se înrăutățească și mai mult în următoarele șase luni.

IMPACTUL COVID-19 / PRINCIPALELE PROBLEME

Producătorii de pomușoare nu au raportat nicio reziliere a contractelor, dat fiind perioada desfășurării sondajului, adică la începutul sezonului de producție. Cu toate acestea, producătorii se confruntă cu probleme legate de furnizarea de resurse și de lipsa forței de muncă, precum și de livrarea de produse, probleme financiare și respectarea regulilor impuse de Guvern.

FACTORI	DETALII FURNIZATE DE RESPONDENȚI
FINANCIARI	<ul style="list-style-type: none"> Scăderea vânzărilor ar fi o problemă considerabilă ce ar avea multe consecințe pe termen lung. Întârzierea plății subvențiilor de la AIPA. Respondenții au întâmpinat dificultăți la rambursarea împrumuturilor.
LIPSA FORȚEI DE MUNCĂ	<ul style="list-style-type: none"> Activitatea normală a lucrătorilor a fost perturbată, parțial din cauza stării psihologice a acestora, fiind influențați de știrile zilnice înfiorătoare.
FURNIZAREA MATERIEI PRIME	<ul style="list-style-type: none"> Respondenții au menționat întârzieri în livrarea mărfurilor, dat fiind programul de lucru diferit al băncilor și al altor structuri. Închiderea magazinelor agricole a întrerupt operațiunile comerciale și a împiedicat efectuarea procedurilor tehnologice necesare în termenii necesari. Respondenții au indicat că este imposibil de a achiziționa instrumente agricole.
CONDIȚII DE LUCRU SIGURE	<ul style="list-style-type: none"> Respondenții au indicat că lipsesc măști, mănuși și dezinfectanți.
LIVRAREA PRODUSELOR	<ul style="list-style-type: none"> Au avut loc întârzieri semnificative la livrarea produselor.
RESPECTAREA REGULILOR IMPUSE DE GUVERN	<ul style="list-style-type: none"> Verificările continue în timpul livrărilor în raioane, precum și necesitatea de a deține documente justificative constituie un disconfort. Respondenții au indicat drept o problemă posibilele interdicții.
REZILIEREA CONTRACTELOR	<ul style="list-style-type: none"> Este imposibil de a încheia contracte privind aprovizionarea cu pomușoare, deoarece angajații au fost nevoiți să plece în concediu neplătit.
ALTE PROBLEME	<ul style="list-style-type: none"> Angajații s-au confruntat cu situații de stres din cauza lipsei de informații și a fricii generale față de ziua de mâine și viitorul familiilor lor.

CARE SUNT PRINCIPALELE PROBLEME PENTRU PERIOADA URMĂTOARE?

În ceea ce privește problemele anticipate pentru viitorul imediat, respondenții au indicat următoarele:

- Scăderea puterii de cumpărare a clienților ar afecta achizițiile viitoare de produse procesate în 2020;
- Incertitudine și instabilitate în legătură cu vânzările viitoare;
- Piețele închise.

SUGESTII PRIVIND REDUCEREA IMPACTULUI COVID-19 ȘI REDRESAREA SITUAȚIEI

Participanții au oferit următoarea sugestie pentru reducerea impactului și recuperarea impactului COVID-19:

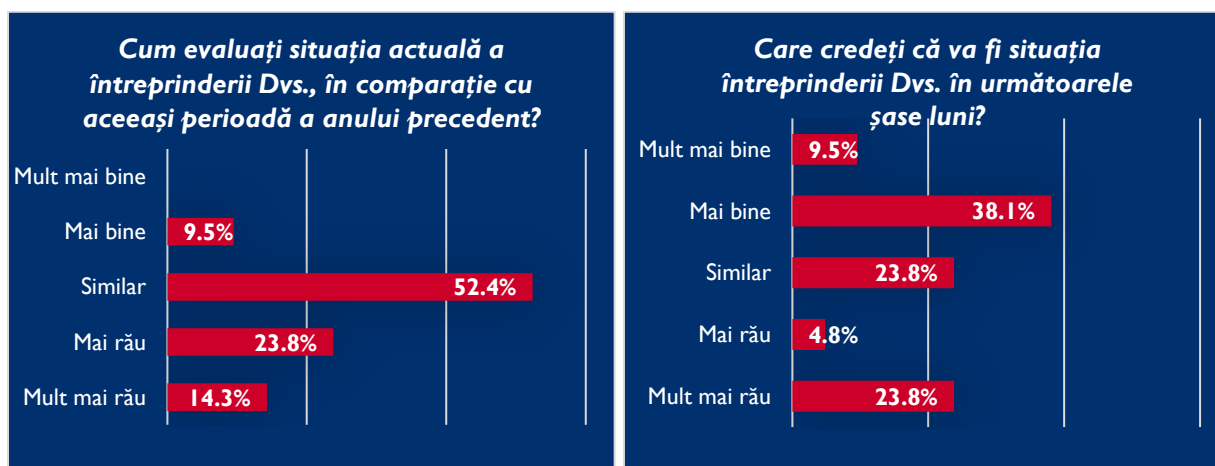
- Soluții în legătură cu întârzierea plății subvențiilor de la AIPA.

IMPACTUL COVID-19 ASUPRA PRODUCĂTORILOR DE MIERE DIN MOLDOVA

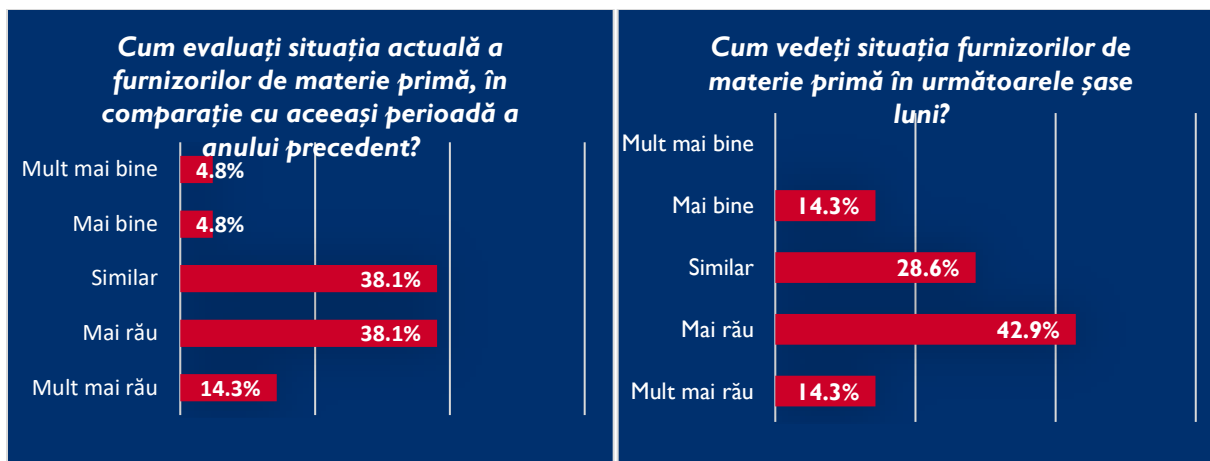
Sondajul privind impactul COVID-19 a fost realizat în cooperare cu Asociația Națională a Apicultorilor din Moldova (ANARM), care este constituită din 27 de asociații regionale, reunind în total peste 1.000 de apicultori. 10% din cei 21 de respondenți sunt SRL-uri, 29% - gospodării țărănești, 57% - apicultori neînregistrați care produc miere și o vând procesatorilor/exportatorilor, precum și pe piața locală. Un respondent a fost reprezentantul asociației. Cu 21 de participanți dintr-o bază de 1.000 de membri, marja de eroare constituie 21% la un interval de încredere de 95%.

PERCEPȚIE/ÎNCREDERE

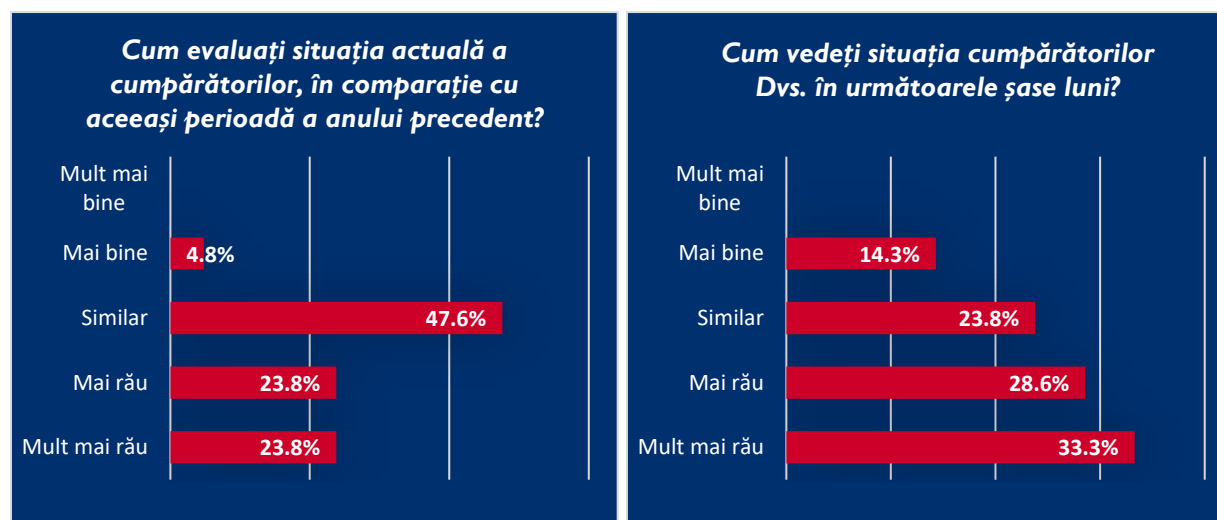
Jumătate dintre respondenți au raportat că, la momentul desfășurării sondajului, afacerile lor se află într-o situație similară cu cea din anul precedent. În același timp, 38% au raportat că situația este mai proastă sau mult mai proastă. Aproape 24% consideră că situația va deveni mult mai rea în următoarele șase luni, în timp ce aproximativ 50% se așteaptă ca lucrurile să se îmbunătățească sau situația să devină mult mai bună la sfârșitul sezonului de recoltare, în următoarele șase luni după desfășurarea sondajului.

Când au fost întrebați despre furnizorii lor, 38% dintre respondenți au raportat că furnizorii se află în situație similară, în timp ce 38% au răspuns că situația acestora s-a înrăutățit, iar 14% consideră că situația furnizorilor este mult mai proastă decât anul precedent. Se așteaptă ca situația să fie similară în următoarele 6 luni.

Aproape jumătate dintre respondenți consideră că situația cumpărătorilor este similară la momentul desfășurării sondajului cu cea de acum un an, în timp ce cealaltă jumătate consideră că situația cumpărătorilor este mai proastă (24%) sau mult mai proastă (24%). Peste 60% dintre apicultori se așteaptă ca situația cumpărătorilor să se agraveze și mai mult în următoarele 6 luni.

IMPACTUL COVID-19 / PRINCIPALELE PROBLEME

Respondenții au menționat lipsa forței de muncă, urmată de probleme financiare și probleme legate de respectarea restricțiilor impuse de Guvern, ca principalele probleme cauzate de COVID-19. Acestea, precum și alte probleme sunt prezentate mai jos.

Ca urmare a răspândirii COVID-19, v-ați confruntat cu oricare dintre următoarele probleme?

FACTORI	DETALII FURNIZATE DE RESPONDENȚI
FINANCIARI	<ul style="list-style-type: none"> Respondenții au indicat lipsa sursei de venit.
LIPSA FORȚEI DE MUNCĂ	<ul style="list-style-type: none"> Restricțiile de călătorie au afectat disponibilitatea forței de muncă. Oamenilor le este frică să se adune împreună.
FURNIZAREA DE MATERIE PRIMĂ	<ul style="list-style-type: none"> Consultanții nu au avut posibilitatea să se deplaseze la stupinele din regiuni sau au putut să o facă într-o măsură limitată. Prin urmare, unii apicultori nu au putut beneficia de suficient sprijin pentru perioada de „după iarnă”. Închiderea frontierelor i-a lăsat pe unii apicultori fără echipamente. Lipsa de bani a redus capacitatea de a achiziționa resurse de întreținere a albinelor. Târgurile apicole au fost anulate și, respectiv, nu a fost posibil de a procura medicamentele necesare etc.
CONDIȚII DE LUCRU SIGURE	<ul style="list-style-type: none"> Lipsa materialelor de protecție.
LIVRAREA PRODUSELOR	<ul style="list-style-type: none"> Închiderea piețelor agricole/ecologice a avut un impact considerabil asupra apicultorilor. Este dificil de a estima prețurile pieței. A scăzut numărul cumpărătorilor. Deși prețurile erau aceleași ca și în anul precedent, cumpărătorii interesați nu mai au putere de cumpărare pentru a cumpăra miere. Restricțiile de călătorie au îngreunat livrarea către furnizorii de miere.
RESPECTAREA REGULILOR ÎMPUSE DE GUVERN	<ul style="list-style-type: none"> Restricțiile și regulile impuse de Guvern au afectat atât întreprinderile, cât și persoanele fizice. Carantina constituie o problemă considerabilă pentru întreprinderile apicole.
REZILIEREA CONTRACTELOR	<ul style="list-style-type: none"> Unii apicultori au întârziat în executarea contractelor din cauza pandemiei COVID-19.
ALTE PROBLEME	<ul style="list-style-type: none"> A fost necesară redirecționarea banilor pentru a rezolva situații neașteptate.

	• Respondenții au menționat condițiile meteorologice nefavorabile.

CARE SUNT PRINCIPALELE PROBLEME PENTRU PERIOADA URMĂTOARE?

În ceea ce privește problemele anticipate pentru viitorul apropiat, respondenții au indicat următoarele:

- Lipsa forței de muncă;
- Restricțiile de călătorie;
- Problema de a se deplasa din Chișinău la stupinele aflate în zonele de carantină;
- Închiderea tuturor magazinelor apicole (s-a menționat de două ori);
- Incapacitatea de a achiziționa cele necesare pentru îngrijirea stupinelor;
- Lipsa hranei proteice;
- Imposibilitatea deplasării stupinelor pe diferite pășuni;
- Lipsa vânzărilor și lipsa pieței de desfacere (s-a menționat de două ori); și
- Discrepanțe între prețul real pentru miere și cel oferit de procesatori.

SUGESTII PRIVIND REDUCEREA IMPACTULUI COVID-19 ȘI REDRESAREA SITUAȚIEI

Participanții au oferit următoarele sugestii pentru reducerea impactului COVID-19 și redresarea situației:

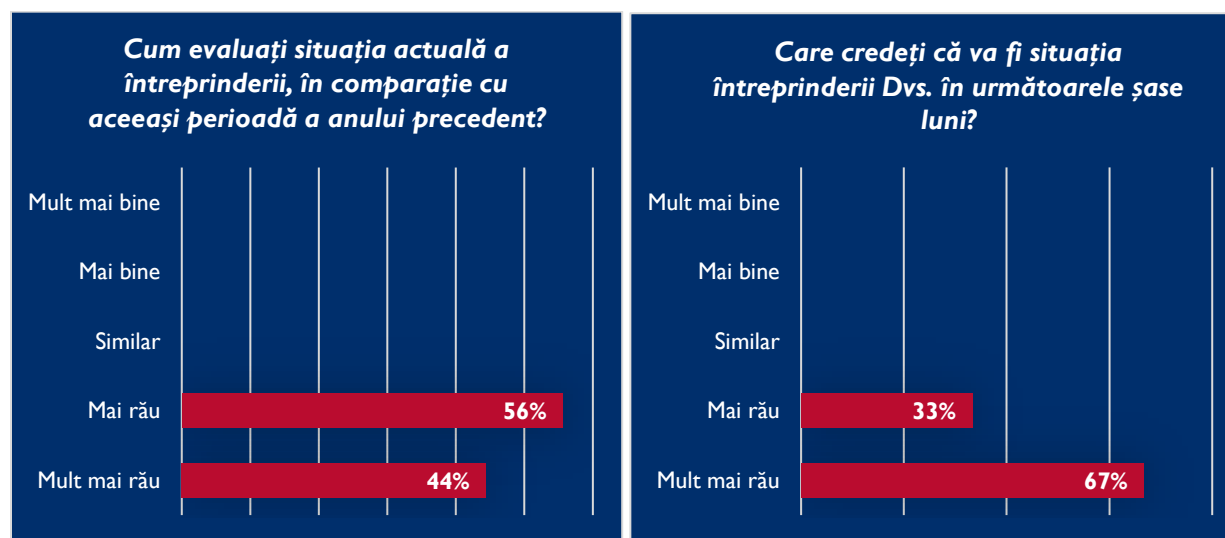
- Urmează să ne unim și să combatem împreună COVID-19;
- Vânzări online;
- Oportunități de obținere a unor credite preferențiale, cum ar fi împrumuturi cu dobândă mai mică (s-a menționat de două ori);
- Sprijin din partea Guvernului, precum și din partea USAID.

IMPACTUL COVID-19 ASUPRA EXPORTATORILOR DE MIERE ȘI PRODUSE APICOLE DIN MOLDOVA

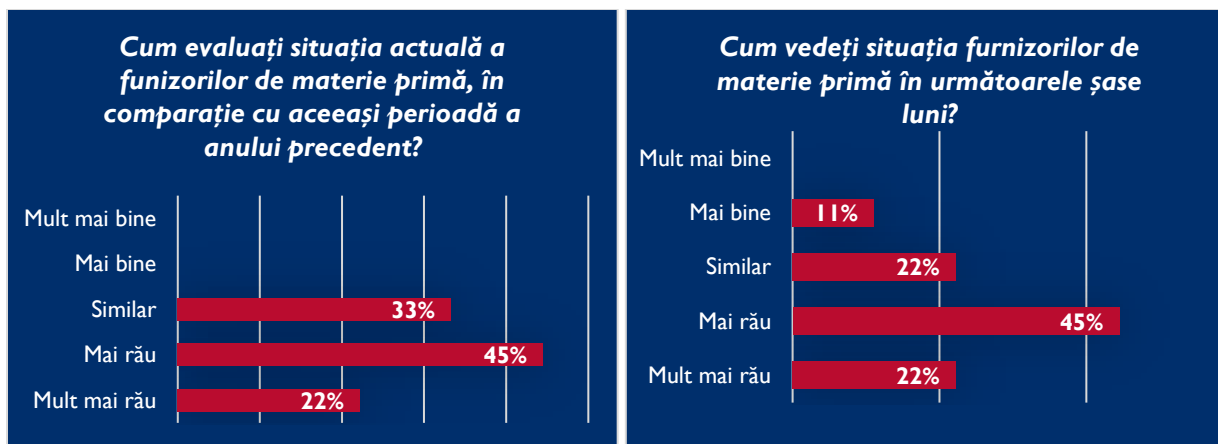
Nouă din cei 12 membri activi ai Asociației Exportatorilor de Produse Apicole din Moldova (AEPAM) au participat la sondaj, ceea ce reprezintă o rată de participare de 75%. Toți respondenții sunt SRL-uri care produc, prelucrează și exportă produse apicole, în principal, pe piața UE.

PERCEPȚIE/ÎNCREDERE

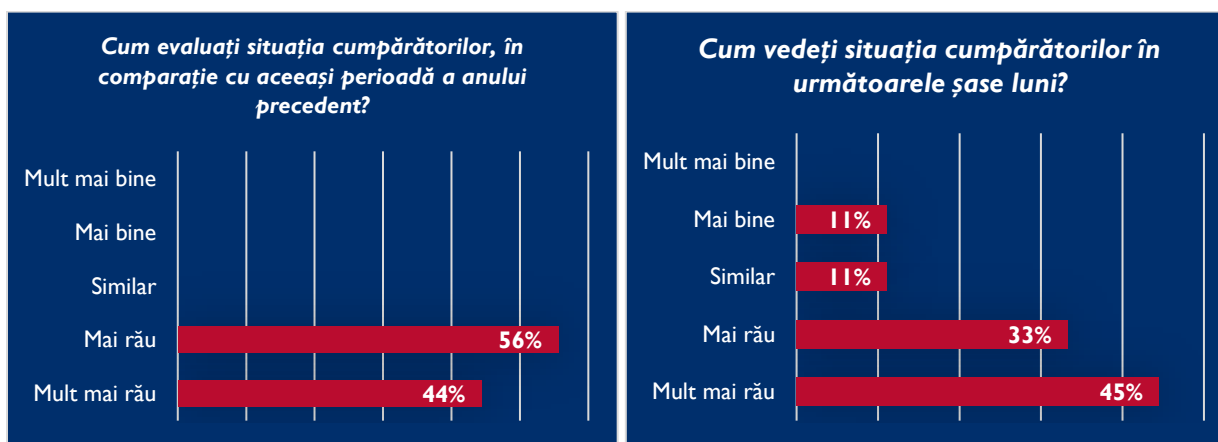
Aproximativ 44% dintre respondenți au raportat că afacerile le merg mult mai prost, în timp ce 56% și-au evaluat activitatea ca fiind mai proastă, în momentul desfășurării sondajului, comparativ cu anul precedent. O proporție și mai mare de respondenți (67%) au raportat că afacerile se vor înrăutăți în următoarele șase luni.

Când au fost întrebați despre furnizorii de produse apicole și ceilalți furnizori, aproximativ 22% dintre respondenți au raportat că situația furnizorilor este mult mai proastă, iar aproximativ 45% au raportat că situația furnizorilor este mai proastă decât anul precedent. Majoritatea respondenților nu consideră că se vor produce schimbări majore ale situației în următoarele șase luni. Un singur respondent a raportat că ar fi de așteptat ca situația furnizorilor să fie mai bună în următoarele șase luni.

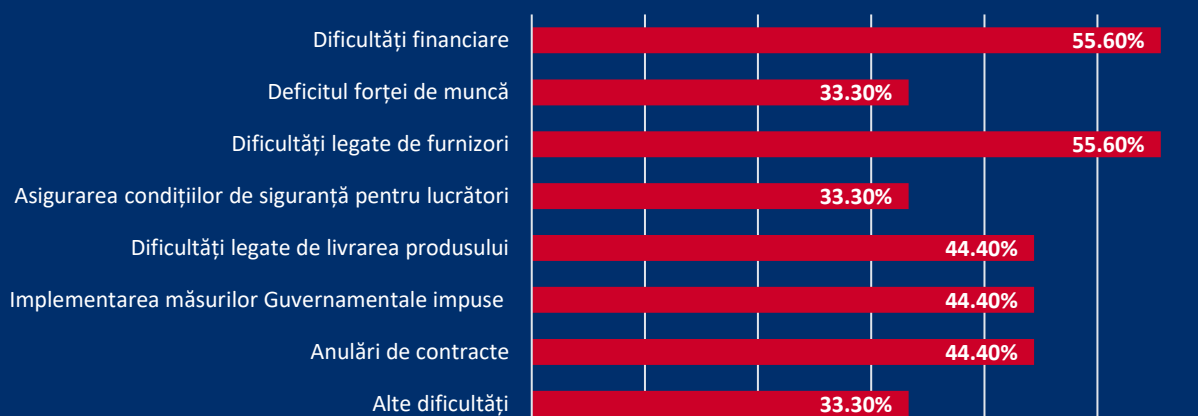
Toți respondenții consideră că situația cumpărătorilor este mai proastă (56%) sau mult mai proastă (44%), comparativ cu anul precedent. Cu toate acestea, doi respondenți (22%) consideră că situația cumpărătorilor se va îmbunătăți sau va rămâne aceeași în următoarele șase luni. Marea majoritate de respondenți (78%) se așteaptă ca situația cumpărătorilor să se agraveze și mai mult în următoarele 6 luni.

IMPACTUL COVID-19/PRINCIPALELE PROBLEME

Problemele-cheie raportate de către respondenți sunt legate de furnizarea de materie primă și resurse și de problemele financiare. Acestea, precum și alte probleme sunt prezentate mai jos.

Ca urmare a răspândirii COVID-19, v-ați confruntat cu oricare dintre următoarele probleme?

FACTORI	DETALII FURNIZATE DE RESPONDENȚI
FINANCIARI	<ul style="list-style-type: none"> Cumpărătorii/clientii din Bulgaria, Italia, Franța și alte locații nu au putut plăti la timp mărfurile din cauza situației de urgență din țările lor. O problemă majoră menționată ține de incapacitatea de a rambursa împrumuturile către bănci, alte companii și persoane fizice, din cauza rezilierii contractelor. Este dificil de a plăti în continuare salarii angajaților din cauza problemelor legate de fluxul de numerar.
LIPSA FORȚEI DE MUNCĂ	<ul style="list-style-type: none"> Respondenții au raportat o reducere de 50-60% a personalului. Unii angajați au fost obligați să rămână acasă cu copiii. Un respondent a remarcat că a plasat 60% din personalul său în carantină, deoarece nu se respectau instrucțiunile de siguranță ale întreprinderii.
FURNIZAREA DE MATERIE PRIMĂ	<ul style="list-style-type: none"> Unii furnizori de materie primă (ambalaje și resurse, altele decât produsele apicole) solicită plată în avans, în timp ce mulți alți furnizori și-au suspendat activitatea. Acest lucru a avut un impact considerabil asupra întreprinderilor care depindeau de aprovizionarea cu materie primă din partea acestora, unii chiar luând decizia de a-și suspenda activitatea. Este dificil de a asigura siguranța sănătății personalului, deoarece fiecare apicultor trebuie vizitat pentru a se colecta mierea. O soluție a fost ca apicultorii să livreze produsele lor la depozit, unde mierea urmează a fi pusă în carantină, iar recipientele să fie dezinfectate. Cu toate acestea, apicultorii nu au avut posibilitatea de a livra miere din cauza lipsei de transport corespunzător.
CONDIȚII DE LUCRU SIGURE	<ul style="list-style-type: none"> Uneori lipseau dezinfectanți și, în general, echipamente de protecție, în special, măști. Angajații nu aveau voie să intre în contact cu altcineva decât colegii de muncă și familiile lor. În cazul în care un membru de familie lucrează la o altă întreprindere, angajatului nu i se permite să continue activitatea în cadrul întreprinderii. Uneori este greu de respectat restricțiile privind menținerea distanței sociale. Personalul, în special, din zonele rurale, nu înțelege că este important de a respecta condițiile de siguranță.

LIVRAREA PRODUSELOR	<ul style="list-style-type: none"> Există probleme legate de întârzierea și procedurile referitoare la pregătirea documentației pentru export, precum și probleme legate de organizarea transportului pentru export. Nu există informații despre cerințele de transport impuse de fiecare țară UE. Opțiunile de transport/livrare s-au redus, iar prețurile de transport au fost mai mari decât de obicei. Întreprinderile care oferă servicii de transport se confruntă și ele cu aceleași dificultăți. Apicultorii se tem să călătorească cu încărcături de produse apicole. Agenția Națională pentru Siguranța Alimentelor (ANSA) nu a emis Formularul nr.2 necesar pentru unii transportatori de produse apicole (o analiză mai detaliată a arătat că ANSA mai emite aceste formulare, dacă se dispune de toată documentația necesară. Problema a apărut din cauza unor alte instituții care nu activează, împiedicând apicultorii să obțină documentația corespunzătoare).
RESPECTAREA REGULILOR IMPUSE DE GUVERN	<ul style="list-style-type: none"> 56% dintre respondenți nu găsesc problematică respectarea regulilor impuse de Guvern. O întreprindere a menționat lipsa specificațiilor privind restricțiile și modul în care restricțiile ar putea fi aplicate în fiecare sector aparte. Două companii au menționat probleme legate de livrarea produselor, din cauza restricțiilor de deplasare.
REZILIEREA CONTRACTELOR	<ul style="list-style-type: none"> În perioada dată, cumpărătorii potențiali nu sunt disponibili pentru a încheia contracte noi. Unele întreprinderi au menționat rezilierea a până la trei contracte, împreună cu amânarea contractelor care au fost confirmate anterior verbal. S-a menționat, de asemenea, suspendarea contractelor pe o perioadă nedeterminată. Respondenții au subliniat că este o perioadă de confuzie, insecuritate și instabilitate.
ALTE PROBLEME	<ul style="list-style-type: none"> Lipsa echipamentului profesional pentru ambalarea mierii. Lipsa personalului calificat. Informațiile despre COVID-19 sunt controversate și nu există soluții bine ordonate.

CARE SUNT PRINCIPALELE PROBLEME PENTRU PERIOADA URMĂTOARE?

În ceea ce privește problemele anticipate pentru viitorul apropiat, respondenții au indicat următoarele:

- Lipsa de interes pentru produsele apicole din partea potențialilor cumpărători, precum și o posibilă scădere a prețurilor la export;
- Lipsa vizitelor din partea cumpărătorilor, cel mai bun instrument pentru a stabili contracte pe termen lung, prin urmare un proces îndelungat de atragere a cumpărătorilor;
- Instabilitate și incertitudine cu privire la efectele pe termen lung asupra furnizorilor/apicultorilor;
- Lipsa unor condiții clare de muncă (cum pot fi livrate produsele de la apicultori și cum ar trebui să activeze în continuare întreprinderile);
- Lipsa de personal și risc ridicat de infectare a personalului;
- Lipsa contractelor;
- Credite și salarii ce trebuie plătite;
- Asigurarea stabilității financiare;
- Riscuri mari pentru neplată; și
- Păstrarea locurilor de muncă.

SUGESTII PRIVIND REDUCEREA IMPACTULUI COVID-19 ȘI REDRESAREA SITUAȚIEI

Participanții au oferit următoarele sugestii pentru reducerea impactului COVID-19 și redresarea situației:

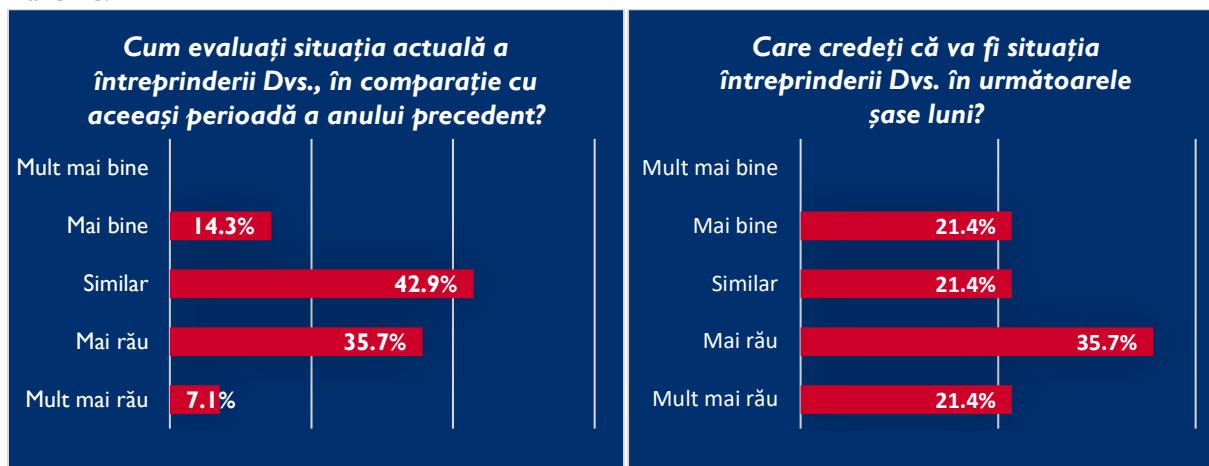
- Ar fi esențial accesul la finanțări accesibile și la capital circulant. Respondenții au sugerat că statul ar putea sprijini sectorul privat cu intervenții financiare prin intermediul AIPA (obligații directe - subvenții) și/sau oferind o garanție de stat băncilor pentru împrumuturi în scopul de a asigura stabilitatea contractuală atât cu furnizorii, cât și cu cumpărătorii. Resurse financiare suplimentare ar permite întreprinderilor să efectueze plata în avans către furnizori, ceea ce ar permite procesatorilor/exportatorilor să-și continue activitatea normală;
- Structuri de stat care să asigure informații privind importul-exportul, precum și să ofere asistență la livrare;
- Stabilirea unor mecanisme flexibile de angajare pe timp de criză ar fi utilă pentru a rezolva lipsa forței de muncă;
- Furnizarea de către Guvern a unui set de specificații privind implementarea restricțiilor pentru fiecare sector din agricultură (un set de dispoziții pentru transportul produselor apicole, de exemplu);
- Diminuarea restricțiilor de circulație și sporirea flexibilității pentru a permite circulația apicultorilor, împreună cu specificații clare când ar fi permis acest lucru pentru a evita interpretarea greșită; și
- Înființarea unui sistem central și regional pentru a asigura disponibilitatea echipamentului individual de protecție (EIP).

IMPACTUL COVID-19 ASUPRA PRODUCĂTORILOR ȘI PROCESATORILOR DE LEGUME DIN MOLDOVA

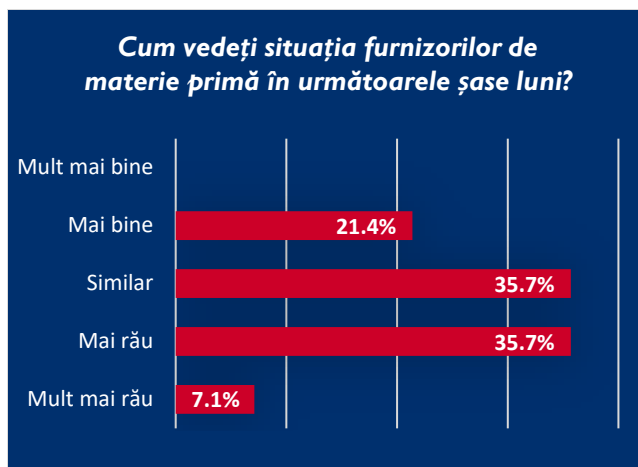
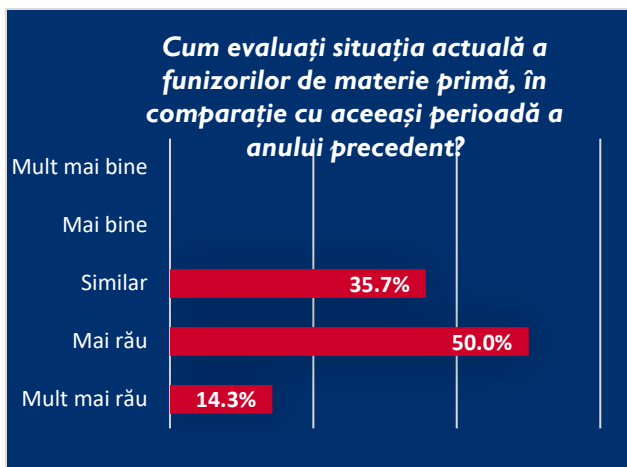
Au fost primite răspunsuri de la 14 entități care lucrează în sectorul legumicol prin intermediul Asociațiilor Utilizatorilor de Apă, parteneri ai USAID/APM, și de la beneficiarii de granturi ai USAID/APM. Este vorba de opt producători de legume, patru procesatori și doi furnizori de materie primă. Șase sunt SRL-uri, șase – gospodării țărănești, unul – SA și unul este reprezentantul unei asociații de procesatori. Pe lângă legume, majoritatea procesatorilor au folosit fructe, struguri de masă și pomușoare pentru prelucrare.

PERCEPȚIE/ÎNCREDERE

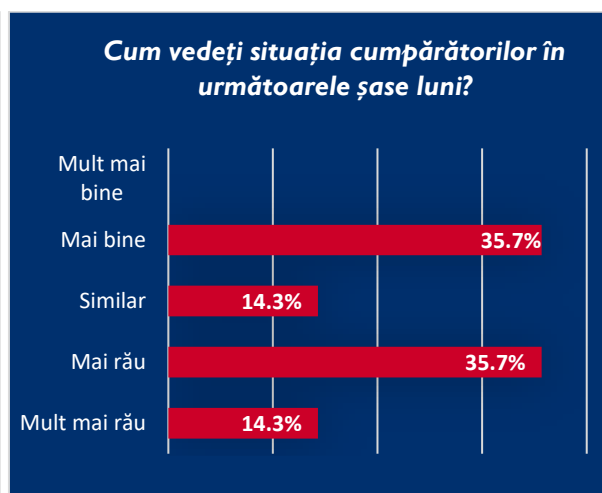
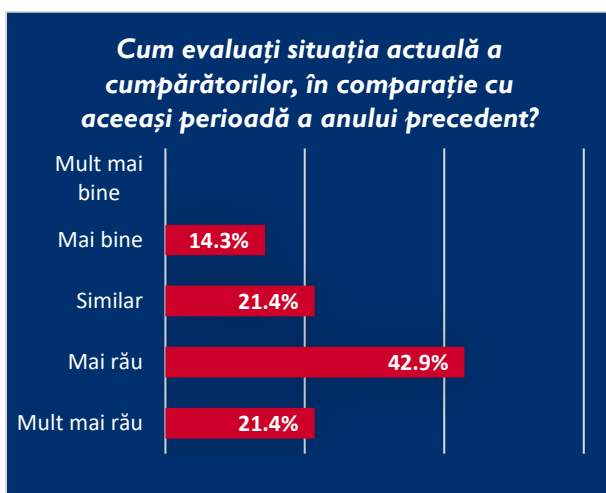
Aproximativ 43% dintre respondenți au raportat că întreprinderea se află într-o situație similară la momentul sondajului cu cea din anul precedent. Un procent similar a raportat că situația este mai proastă (38%) sau mult mai proastă (7%). Dintre respondenții care au declarat că situația lor este similară la momentul sondajului cu cea din anul precedent, aproape 22% consideră că aceasta se va agrava și mai mult în următoarele 6 luni, în timp ce aproximativ 21% se așteaptă ca afacerile să le meargă mai bine.

Când au fost întrebați despre furnizorii de materie primă, peste 64% dintre respondenți au raportat că situația furnizorilor este mai proastă sau mult mai proastă. În același timp, respondenții consideră că situația se va schimba de la mult mai proastă la mai proastă și chiar la mai bună (21%) în următoarele șase luni.

Majoritatea (64%) dintre producătorii și procesatorii de legume au raportat că situația cumpărătorilor este mai proastă sau mult mai proastă, comparativ cu anul precedent. În același timp, respondenții consideră că situația se va îmbunătăți în următoarele șase luni, aproape 36% dintre respondenți se așteaptă ca situația cumpărătorilor să fie mai bună.

IMPACTUL COVID-19/PRINCIPALELE PROBLEME

Fiind un sector cu utilizare intensivă a forței de muncă, principala preocupare pentru producătorii și procesatorii de legume au constituit-o problemele legate de asigurarea condițiilor de muncă sigure pentru personalul lor, urmată de lipsa forței de muncă. Acestea, precum și alte probleme sunt prezentate mai jos.

Ca urmare a răspândirii COVID-19, v-ați confruntat cu oricare dintre următoarele probleme?

FACTORI	DETALII FURNIZATE DE RESPONDENȚI
FINANCIARI	<ul style="list-style-type: none"> • Problemele financiare au fost menționate mai des de respondenții procesatori de fructe și legume mai mici, decât de producătorii mai mari. • În momentul desfășurării sondajului, toate întreprinderile de prelucrare a fructelor și legumelor au anticipat că se vor confrunta cu probleme financiare în viitorul apropiat, din cauza scăderii vânzărilor unor produse prelucrate pe piața internă și pe piețele de export. Necesitatea de a plăti salarii personalului care stă acasă va constitui o povară financiară și va condiționa unele întreprinderi să obțină noi împrumuturi bancare. • Clienții s-au ciocnit cu situații financiare înrăutățite. • Creditele au devenit mai scumpe și mai greu de obținut. • Fluxul de numerar s-a redus.
LIPSA FORȚEI DE MUNCĂ	<ul style="list-style-type: none"> • Riscul ridicat de contaminare cu COVID-19 a provocat frica de a angaja lucrători. • Oamenilor le este teamă să meargă la muncă și au decis să urmeze regimul de carantină. • Fabricile de conserve au cerut majorității angajaților să rămână acasă. A rămas să lucreze doar personalul esențial pentru activitatea minimă a fabricilor și a oficiilor de vânzări. • Regiunea transnistreană, de unde veneau unii angajați și lucrători sezonieri ai unor procesatori, a fost închisă.
FURNIZAREA DE MATERIE PRIMĂ	<ul style="list-style-type: none"> • Procesatorii au întâmpinat dificultăți la importul unor articole din UE și din alte țări, cum ar fi piese de schimb pentru echipamente de prelucrare ce trebuie reparate înainte de începerea sezonului de fructe și pomașoare, precum și utilaje/echipamente pentru fabricile de producere a conservelor din fructe și legume. • Sunt prevăzute probleme pe viitor în obținerea materiei prime (legume pentru prelucrare), dat fiind că producătorii de legume se confruntă cu lipsa forței de muncă, ceea ce poate împiedica activitatea necesară pentru producția la timp de legume. • Lanțurile valorice au fost întrerupte: producția și livrarea materialului semincer poate deveni o problemă pe termen lung, ce va influența activitatea producătorilor în

	<p>următorii 2-3 ani.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Respondenții au indicat organizarea lentă a activității de către furnizorii de materie primă și de pregătirea lentă a livrărilor (diverse documente, permise, certificate etc.), din cauza carantinei în țara expeditor. Furnizorii nu și-au putut executa obligațiile contractuale din cauza restricțiilor impuse de trecere a frontierelor.
CONDIȚII DE MUNCĂ SIGURE	<ul style="list-style-type: none"> • Lipsa echipamentului de protecție în magazine și farmacii (probleme menționate de cinci respondenți). • Nu toți angajații respectă măsurile cerute de angajatori.
LIVRAREA PRODUSELOR	<ul style="list-style-type: none"> • Închiderea piețelor agricole a avut un impact major asupra întreprinderilor. • Logistica devine din ce în ce mai dificilă și mai scumpă pe zi ce trece. • Nu sunt disponibile camioane mari ce ar fi de acord să livreze marfă din Moldova către țările CSI și UE. Este dificil de a găsi transport din Europa și încărcăturile se rețin în vamă (de exemplu, în Germania, marfa a fost ținută timp de o săptămână). Firmele de transport nu au posibilitatea/capacitatea de a rezolva ceva. • Cererea pentru unele produse semi-prelucrate și finale s-a redus.
RESPECTAREA REGULILOR IMPUSE DE GUVERN	<ul style="list-style-type: none"> • În Republica Moldova s-a înregistrat un deficit de măști de protecție, mănuși profesionale speciale și alte echipamente de protecție. • Unele magazine cu tehnologii agricole au fost închise. • Respondenții au menționat drept o problemă restricțiile legate de carantină. • Autoritățile locale au făcut presiuni asupra întreprinderilor pentru ca acestea să oprească activitatea unităților de procesare.
REZILIEREA CONTRACTELOR	<ul style="list-style-type: none"> • Nu s-a raportat rezilierea contractelor în momentul desfășurării sondajului, dar respondenții sunt îngrijorați cu privire la perspectivele de viitor.
ALTE PROBLEME	<ul style="list-style-type: none"> • Starea psihologică a producătorilor agricoli este una foarte negativă. • Unele depozite de îngrășăminte și pesticide nu funcționau la momentul desfășurării sondajului. • Respondenții au remarcat drept o problemă condițiile meteorologice nefavorabile.

CARE SUNT PRINCIPALELE PROBLEME PENTRU PERIOADA URMĂTOARE?

În ceea ce privește problemele anticipate pentru viitorul apropiat, respondenții au indicat următoarele:

- Lipsa lucrătorilor (3 respondenți);
- Lipsa pieței de desfacere (3 respondenți);
- Restricții de circulație;
- Teamă față de ziua de mâine;
- Probleme financiare legate de plata salariilor pentru personalul întreprinderilor de procesare, care se află în carantină ar fi o problemă majoră. Deși Guvernul poate oferi întreprinderilor subvenții, salariul net ar fi o povară pentru sectorul privat și ar fi foarte dificil de acoperit;
- Lipsa organizării muncii;
- Amenințări pentru conservarea programului de producție ce ar duce la întreruperea ofertei de produse pe piața locală și de export;
- Scăderea vânzărilor;
- Dificultăți legate de logistică și disponibilitatea produsului;

- Disconfort financiar și psihologic;
- Incapacitatea de a achiziționa echipamente agricole (cum ar fi un sistem de irigare prin aspersiune);
- Lipsa de legume materie primă pentru prelucrare;
- Întârzieri în livrarea echipamentelor și a consumabilelor.

SUGESTII PRIVIND REDUCEREA IMPACTULUI COVID-19 ȘI REDRESAREA SITUAȚIEI

Participanții au oferit următoarele sugestii pentru reducerea impactului COVID-19 și redresarea situației:

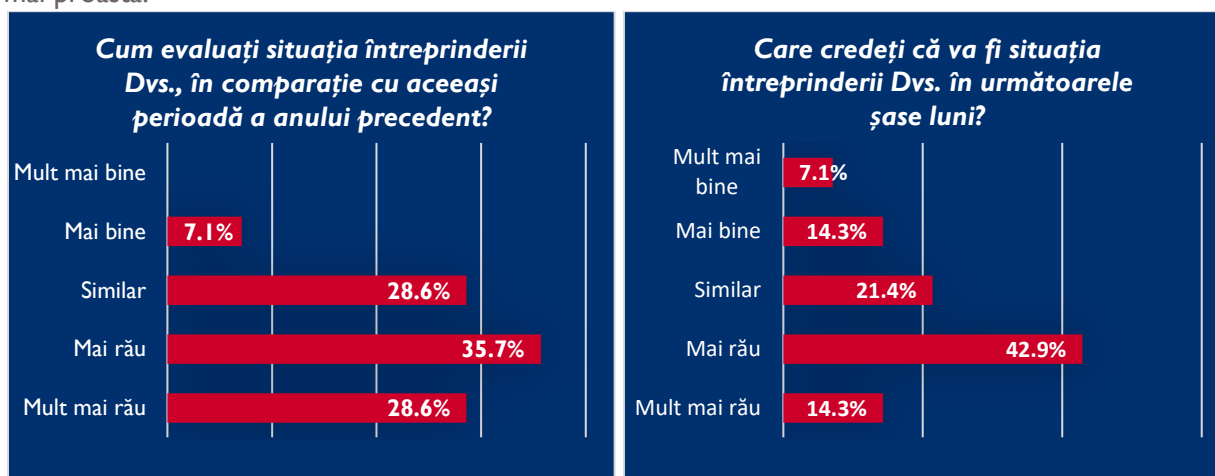
- La nivel de stat, să se coordoneze toate măsurile necesare pe care trebuie să le implementeze producătorii agricoli pentru lucrătorii sezonieri în scopul de a nu încălca legea și pentru a proteja sănătatea angajaților;
- Autoritățile locale nu trebuie să mai facă presiuni pentru a înceta activitatea unităților de procesare;
- Acordarea unui sprijin întreprinderilor pentru ca acestea să aibă acces la echipamente de protecție pentru angajații lor.

IMPACTUL COVID-19 ASUPRA CULTIVATORILOR DE LAVANDĂ DIN MOLDOVA

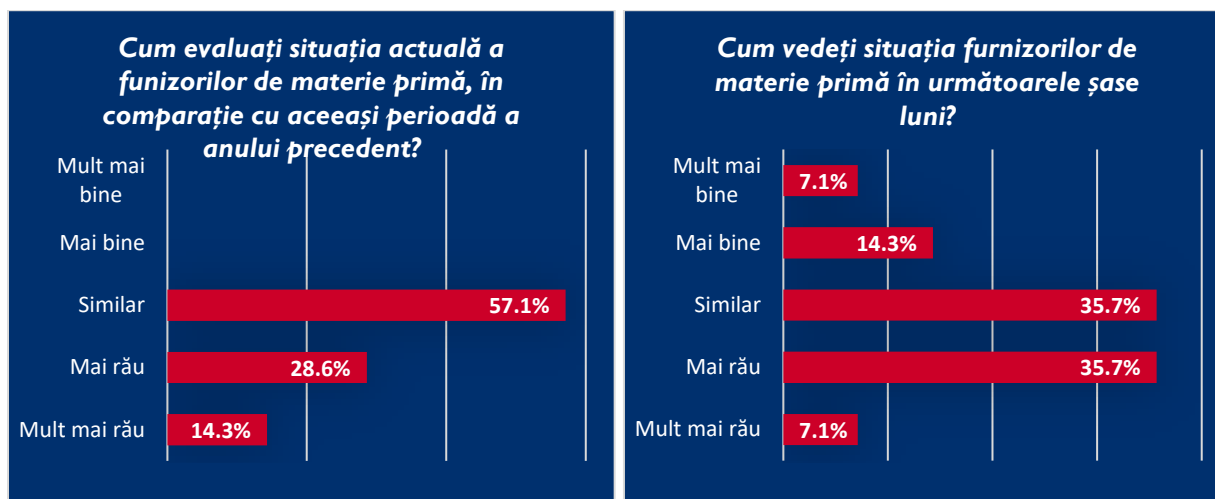
Sondajul a fost realizat în coordonare cu Asociația Cultivatorilor și Procesatorilor de Lavandă din Moldova. La sondaj au participat 14 (61%) din cei 23 de membri ai asociației. Zece respondenți constituie SRL-uri și patru – gospodării țărănești.

PERCEPȚIE/ÎNCREDERE

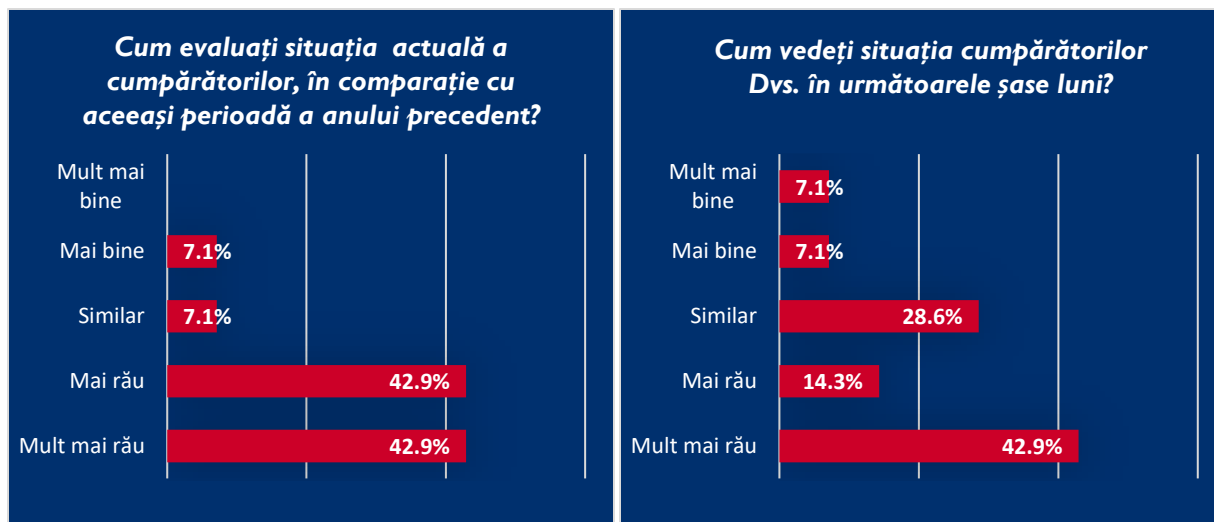
Peste 60% dintre respondenți au raportat că activitatea lor este mai proastă sau mult mai proastă la momentul desfășurării sondajului, comparativ cu anul precedent. 29% nu văd nicio modificare, iar unul dintre respondenți consideră că situația întreprinderii sale este mai bună. Peste 40% sunt optimiști cu privire la viitor, în timp ce aproape 60% văd în următoarele șase luni situația ca fiind mai proastă sau mult mai proastă.

Peste 57% dintre respondenți consideră că furnizorii lor se află într-o situație similară cu cea din anul precedent, respondenții rămași au indicat că partenerii lor se află într-o situație mai proastă sau mult mai proastă. Peste 20% sunt optimiști în legătură cu situația furnizorilor în următoarele șase luni.

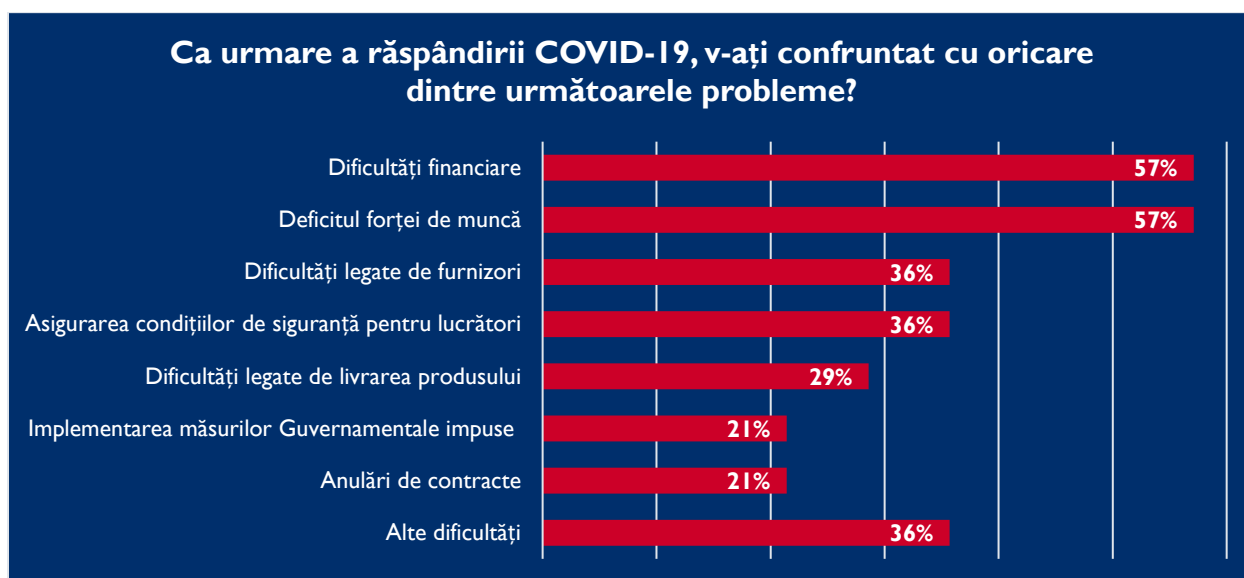

Peste 86% dintre cumpărătorii cultivatorilor de lavandă se află într-o situație mai proastă sau mult mai proastă decât anul precedent. Pentru viitoarele șase luni, se așteaptă îmbunătățiri minore ale situației.

IMPACTUL COVID-19 / PRINCIPALELE PROBLEME

Lipsa forței de muncă și problemele financiare au fost cele mai mari preocupări pentru cultivatorii de lavandă, constituind cauza unor probleme la începutul noului sezon de producție. Într-o măsură diferită, au fost menționate și alte probleme legate de situația cu COVID-19.

FACTORI	DETALII FURNIZATE DE RESPONDENȚI
FINANCIARI	<ul style="list-style-type: none"> • Este dificil de a încasa plata pentru mărfurile livrate, deoarece și cumpărătorii întâmpină dificultăți financiare. • Întreprinderile dispun de resurse financiare limitate și nu au rezerve. • Clienții au întârziat plățile și nu se poate prevedea cu certitudine când vor fi efectuate aceste plăți. • Respondenții au indicat că nu dispun de capital circulant. • Închiderea piețelor a dus la reducerea vânzărilor, iar, ca urmare, întreprinderile nu au resurse financiare pentru a continua producerea. • Lipsa vânzărilor a îngreunat acoperirea costurilor de întreținere și extragerea uleiurilor esențiale. • S-a redus cererea de ulei esențial de lavandă.
LIPSA FORȚEI DE MUNCĂ	<ul style="list-style-type: none"> • Oamenilor le este frică să meargă la muncă. • Regimul de carantină a influențat deciziile oamenilor de a-și părăsi casele pentru a efectua lucrări agricole pe câmpuri. • Lipsa forței de muncă, precum și riscul de a se îmbolnăvi au dus la creșterea prețului pentru zilieri.
FURNIZAREA MATERIEI PRIME	<ul style="list-style-type: none"> • Respondenții au menționat dificultăți în achiziționarea materialelor de construcție și a pieselor pentru tehnologiile agricole. • Nu este accesibilă livrarea resurselor agricole, dat fiind că magazinele agricole sunt închise. • Unii furnizori nu activează.
CONDIȚII DE LUCRU SIGURE	<ul style="list-style-type: none"> • Lipsa echipamentelor de protecție și a substanțelor de dezinfectare, iar prețul acestor produse este foarte ridicat.
LIVRAREA PRODUSELOR	<ul style="list-style-type: none"> • Au fost închise frontierele. • Respondenții au menționat restricțiile de călătorie. • Nu a fost posibil de a transmite mostre clienților. • Lipsă totală de cumpărători, iar livrarea este imposibilă. • Creșterea cheltuielilor de depozitare din cauza imposibilității de a livra mărfurile și s-a menționat și un număr mai mic de cumpărători.
RESPECTAREA REGULILOR IMPUSE DE GUVERN	<ul style="list-style-type: none"> • Măștile și produsele igienice sunt costisitoare și greu de găsit. • Deși Guvernul a întreprins măsuri pentru a preveni răspândirea bolii, prețurile pentru echipamentele de protecție nu sunt reglementate. • Restricțiile de deplasare au creat probleme întreprinderilor.
REZILIEREA CONTRACTELOR	<ul style="list-style-type: none"> • Respondenții au indicat că nu au încheiat contracte noi, din cauza incertitudinii generale. • Contractele de livrare au fost reziliate, deoarece cumpărătorii europeni și-au suspendat activitatea. • Conferințele internaționale au fost anulate, ceea ce a redus considerabil posibilitatea de a obține noi contracte.
ALTE PROBLEME	<ul style="list-style-type: none"> • Localitățile se află în carantină și au fost impuse restricții pentru transport. • Marfa a rămas în stoc și nu au fost înregistrate vânzări de produse.

	• Autoritățile locale au întârziat finalizarea documentației pentru achiziționarea de terenuri.

CARE SUNT PRINCIPALELE PROBLEME PENTRU PERIOADA URMĂTOARE?

În ceea ce privește problemele anticipate pentru viitorul apropiat, respondenții au indicat următoarele:

- Lipsa forței de muncă, deoarece principalii muncitori, în special, oameni de la sat, au vârsta de peste 50 de ani;
- Lipsa forței de muncă pentru lucrări în câmp și plantare;
- Incertitudine cu privire la disponibilitatea forței de muncă;
- Amânarea lucrărilor de construcție;
- Refuzul angajaților de a lucra din cauza stării de urgență;
- Lipsa echipamentelor de protecție și a dezinfectanților;
- Stagnarea totală;
- Lipsa cumpărătorilor și, respectiv, lipsa veniturilor necesare pentru acoperirea costurilor de producție;
- Lipsa materialului săditor certificat.

SUGESTII PRIVIND REDUCEREA IMPACTULUI COVID-19 ȘI REDRESAREA SITUAȚIEI

Participanții au oferit următoarele sugestii pentru reducerea impactului COVID-19 și redresarea situației:

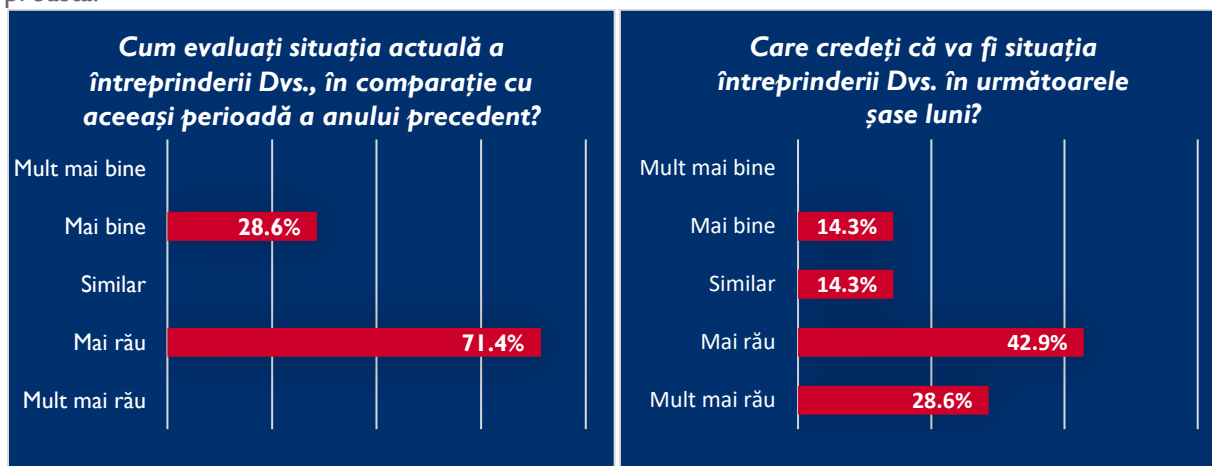
- Oportunități de împrumut la dobândă scăzută și perioade de grație extinse;
- Garanții de stat pentru împrumuturi;
- Reducerea impozitelor pe venituri din salarii pentru sectorul agricol;
- Furnizarea echipamentului de protecție;
- Eliminarea temporară a taxelor obligatorii;
- Reglementarea de către Guvern a prețurilor pentru echipamentele de protecție și dezinfectanți;
- Împrumuturi însoțite de subvenții rapide și sporite;
- Proiecte subvenționate 100% de Guvern;
- Subvenționarea temporară a combustibilului;
- Campania educativă a consumatorilor pentru promovarea consumului de plante medicinale și aromatice produse în țară.

IMPACTUL COVID-19 ASUPRA PRODUCĂTORILOR DE PRODUSE ECOLOGICE

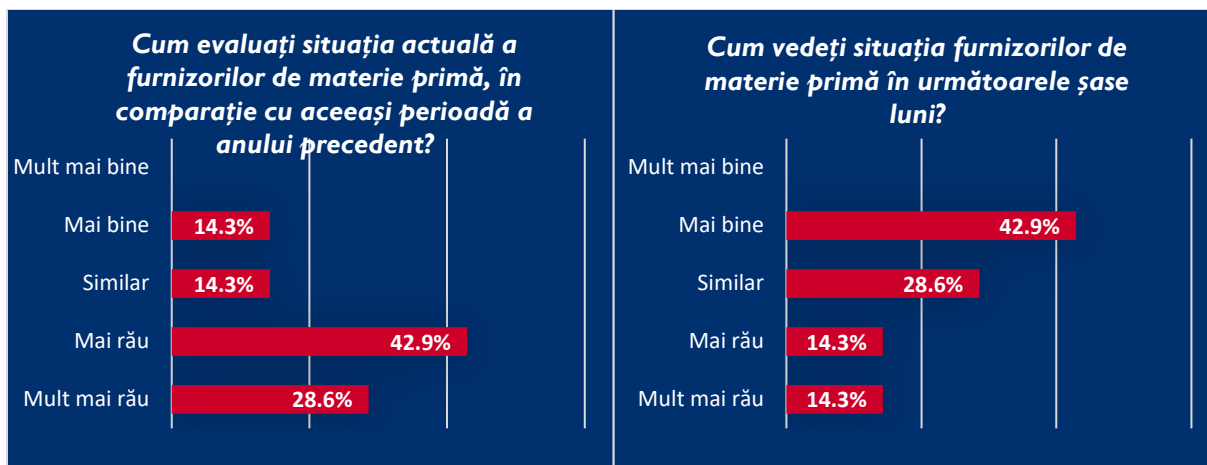
Sondajul a fost implementat în coordonare cu Alianța Lanțului Valoric în Agricultură Ecologică din Moldova (MOVCA). La sondaj au participat 7 (12%) din cei 61 de membri ai asociației. Patru respondenți sunt SRL-uri, doi – gospodării țărănești și unul - întreprindere individuală. Respondenții produc produse ecologice în lanțurile valorice de fructe, struguri de masă, pomușoare, produse apicole, precum și alte produse (cereale, produse de origine animală etc.)

PERCEPȚIE/ÎNCREDERE

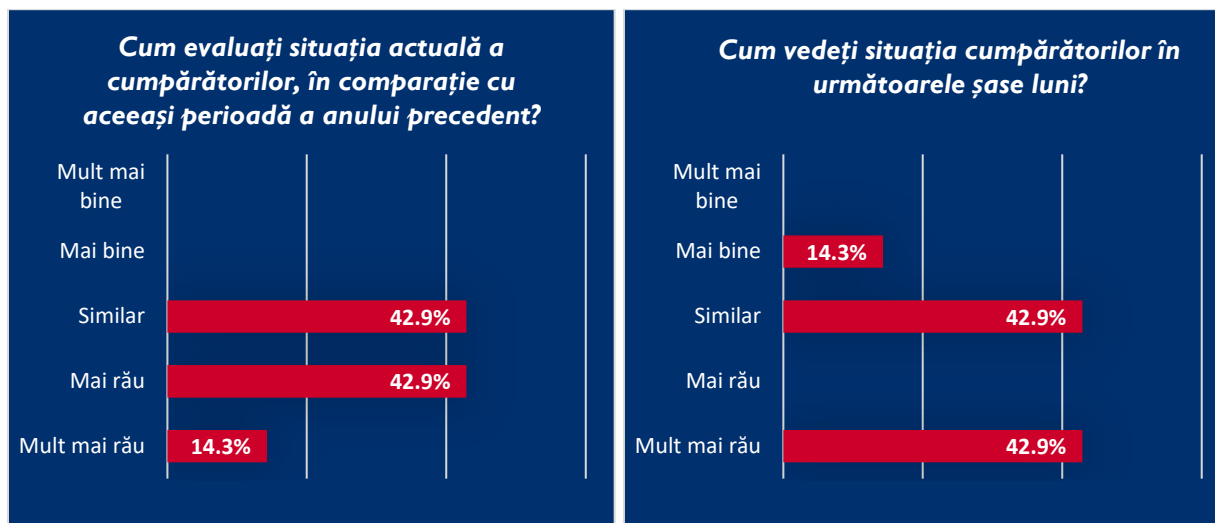
Peste 70% dintre respondenți au menționat că situația actuală a întreprinderii lor este mai proastă comparativ cu anul precedent. Cu toate acestea, doi din cei șapte respondenți (aproximativ 29%) au menționat că situația este mai bună în momentul desfășurării sondajului, comparativ cu anul precedent. Aceiași doi respondenți se așteaptă ca situația să fie mai bună în următoarele șase luni. Alți doi respondenți consideră că, în următoarele șase luni, situația se va schimba din mai proastă în mult mai proastă.

Aproape 30% dintre respondenți consideră că furnizorii lor se află într-o situație similară sau mai bună cu cea din anul precedent, majoritatea respondenților (peste 70%) consideră că partenerii lor sunt într-o situație mai proastă sau mult mai proastă. Peste 40% sunt optimiști în privința situației furnizorilor în următoarele șase luni, considerând că aceasta va fi mai bună, și aproape 30% consideră că furnizorii lor nu se vor confrunta cu nicio schimbare semnificativă.

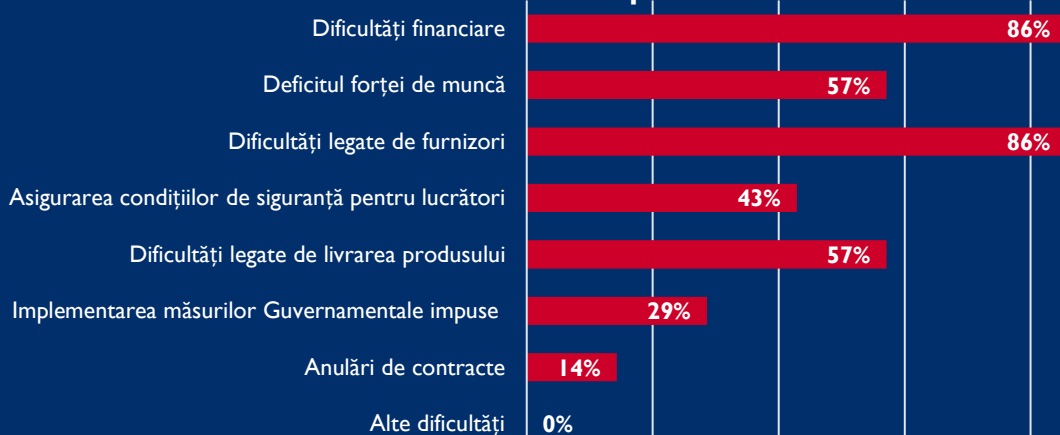
Respondenții consideră că peste 55% dintre cumpărătorii lor se află într-o situație mai proastă sau mult mai proastă în comparație cu anul precedent. Pentru perioada următoare, respondenții se așteaptă ca situația cumpărătorilor de produse ecologice să devină mult mai proastă (43%), să fie similară cu cea din anul precedent (43%) și mai bună (14%).

IMPACTUL COVID-19 / PRINCIPALELE PROBLEME

86% dintre respondenți au indicat drept probleme-cheie furnizarea de resurse și materie primă și aspecte legate de finanțare. Într-o măsură sau alta, au fost menționate și alte probleme legate de situația cu COVID-19.

Ca urmare a răspândirii COVID-19, v-ați confruntat cu oricare dintre următoarele probleme?

FACTORI	DETALII FURNIZATE DE RESPONDENȚI
FINANCIARI	<ul style="list-style-type: none"> Devalorizarea monedei naționale (leu moldovenesc sau MDL) a constituit una dintre cele mai mari probleme financiare ce a avut un impact negativ asupra respondenților. Majoritatea producătorilor agricoli dețin active financiare sau au acces la linii de credit în MDL, în timp ce pentru achiziționarea echipamentelor agricole și a altor materiale agricole este necesară valută străină. Producătorii potențiali nu dispun de activele financiare necesare pentru a face investițiile necesare în lanțul valoric. Atragerea potențialilor investitori străini a fost dificilă din cauza unui indice de încredere general scăzut în Moldova. A fost întârziată plata subvențiilor AIPA.
LIPSA FORȚEI DE MUNCĂ	<ul style="list-style-type: none"> Oamenilor le e frică să meargă la muncă. Oamenii sunt speriați, panicați și refuză să meargă la muncă din cauza riscului de a se infecta.
FURNIZAREA DE MATERIE PRIMĂ	<ul style="list-style-type: none"> Din cauza închiderii vămii, nu au putut fi aduse în țară echipamentele sau produsele agricole necesare pentru agricultura ecologică. Este dificil de a găsi produse, cum ar fi folia pentru sere. Întreprinderile și specialiștii în lucrări de reparație sunt dificil de găsit (cum ar fi pentru sistemul fotovoltaic etc.). Lipsa produselor pentru livezi.
CONDIȚII DE LUCRU SIGURE	<ul style="list-style-type: none"> Este dificil sau imposibil de a găsi măști de protecție pentru angajați. Condițiile și cerințele de muncă sunt ambigue. Angajații trebuie să păstreze distanța socială, ceea ce împiedică munca în echipă. În același timp, anumite operațiuni nu pot fi oprite, în special, în cazul producătorilor agricoli regionali sau al unităților de producție, unde este necesar în continuare contactul persoană-persoană.

LIVRAREA PRODUSELOR	<ul style="list-style-type: none"> • Nu sunt cumpărători pentru butași de viță-de-vie și răsad de căpșuni. • Moldova a fost inclusă în grupul de țări cu risc ridicat, ceea ce a dus la majorarea costurilor de export către piața UE. • Nu există transport din cauza carantinei impuse în țările cumpărătorilor.
RESPECTAREA REGULILOR IMPUSE GUVERNULUI	<ul style="list-style-type: none"> • Un respondent a indicat că a petrecut patru ani, investind în consolidarea unei echipe pe departamente care deservea întregul lanț valoric al agriculturii ecologice. Reducerea locurilor de muncă ar crea probleme nu doar pentru o întreprindere, ci pentru întregul lanț valoric.
REZILIEREA CONTRACTELOR	<i>Respondenții nu au menționat nimic la acest capitol.</i>

CARE SUNT PRINCIPALELE PROBLEME PENTRU PERIOADA URMĂTOARE?

În ceea ce privește problemele anticipate pentru viitorul apropiat, respondenții au indicat următoarele:

- Probleme cu alimentarea cu apă pentru irigare
- Companiile furnizoare de servicii de reparație nu activează și nu pot fi reparate echipamentele de importanță majoră
- Dificultăți în menținerea echipelor respective
- Dificultatea de a menține partenerii din cadrul proiectelor
- Lipsa posibilității de a stabili un parteneriat eficient cu organisme de certificare; și
- Limitările la export.

SUGESTII PRIVIND REDUCEREA IMPACTULUI COVID-19 ȘI REDRESAREA SITUAȚIEI

Participanții au oferit următoarele sugestii pentru reducerea impactului COVID-19 și redresarea situației:

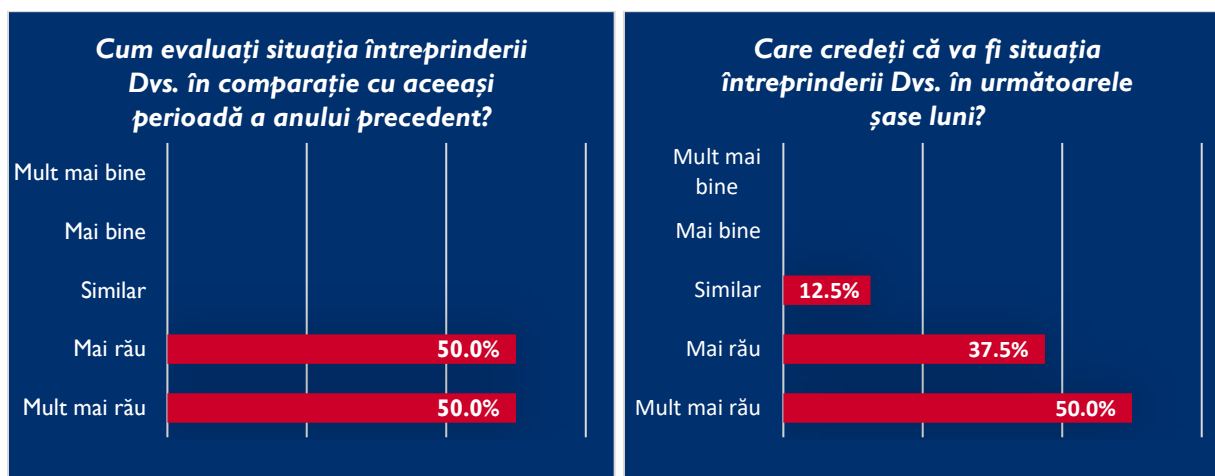
- Atragerea investițiilor în lanțul valoric, în special pentru revitalizarea sectorului zootehnic și integrarea principiilor economiei circulare în agricultură.
- Îmbunătățirea imaginii Republicii Moldova ca producător de produse ecologice;
- Sprijin din partea statului pentru menținerea forței de muncă în regim normal, precum și aprecierea activității producătorilor de produse ecologice de către stat ar salva situația în domeniu.

IMPACTUL COVID-19 ASUPRA PRODUCĂTORILOR DE CARNE DE PASĂRE DIN MOLDOVA

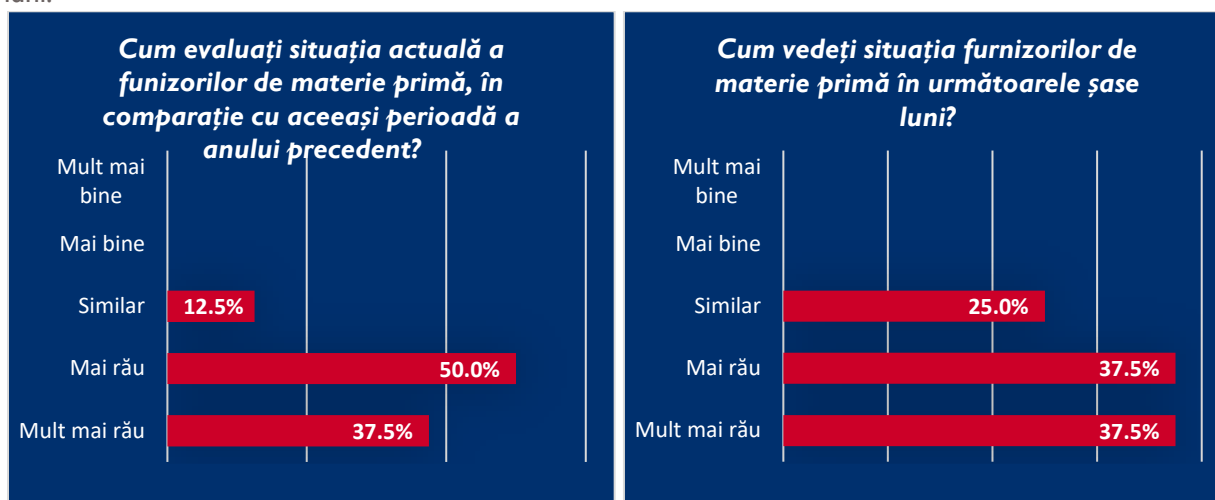
Sondajul a fost realizat în coordonare cu Asociația Patronală a Avicultorilor din Moldova. La sondaj au participat 8 (23%) din cei 35 de membri ai asociației. Cinci respondenți constituie SRL-uri, un respondent este o societate pe acțiuni, unul o întreprindere individuală, și încă unul dintre respondenți este un reprezentant al asociației.

PERCEPȚIE/ÎNCREDERE

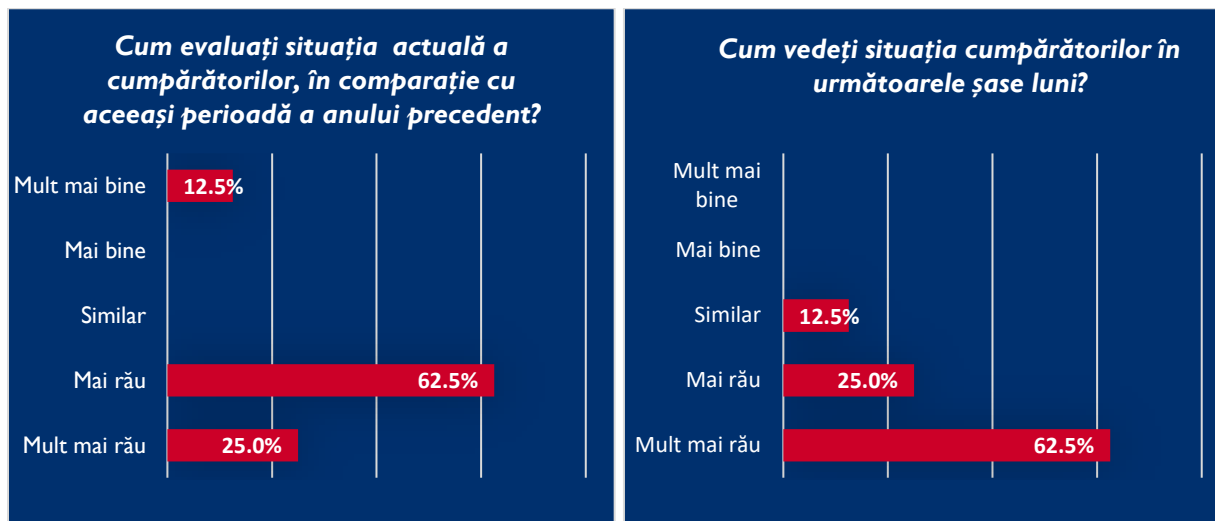
Toți respondenții consideră activitatea întreprinderii ca fiind mai proastă (50%) sau mult mai proastă (50%) la momentul desfășurării sondajului, comparativ cu anul precedent. Jumătate dintre respondenți se așteaptă la înrăutățirea situației în următoarele șase luni.

Mai mult de 85% dintre respondenți consideră că furnizorii de materie primă sunt într-o situație mai proastă sau mult mai proastă decât anul precedent și nu se așteaptă la schimbări în următoarele șase luni.

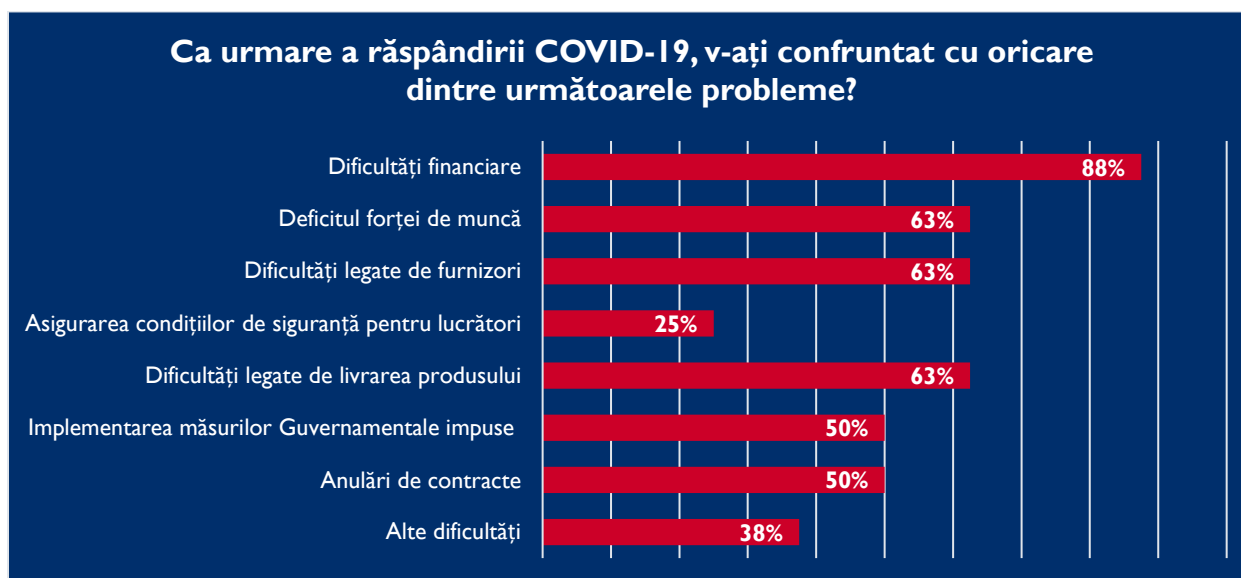

Peste 85 la sută dintre respondenți consideră că situația cumpărătorilor este mai proastă sau mult mai proastă în comparație cu anul precedent și nu se așteaptă la nicio îmbunătățire sau chiar la agravarea situației în perioada următoare. Un singur producător consideră că situația cumpărătorilor este mult mai bună la momentul desfășurării sondajului.

IMPACTUL COVID-19 / PRINCIPALELE PROBLEME

Problemele financiare au fost cele mai des menționate de producătorii de carne de pasăre, urmate de problemele de aprovizionare cu materie primă, probleme de livrare a produselor și de lipsa forței de muncă. Într-o măsură diferită au fost menționate și alte provocări legate de situația cu COVID-19.

FACTORI	DETALII FURNIZATE DE RESPONDENȚI
FINANCIARI	<ul style="list-style-type: none"> • Costurile de producție au crescut, lucru cauzat de creșterea prețurilor la bunuri și servicii. Pentru menținerea pieței, prețurile produselor din carne nu au fost majorate. • Stagnarea vânzărilor a dus la întâzieri suplimentare în plățile către furnizori, precum și la întâziera plății impozitelor și rambursarea împrumuturilor. • Clienții și-au onorat cu întâziera plățile. • Vânzările au scăzut considerabil în toate domeniile. • Respondenții au indicat probleme cu băncile. • Cumpărătorii nu dispun de bani pentru a acoperi ratele pentru produsele livrate.
LIPSA FORȚEI DE MUNCĂ	<ul style="list-style-type: none"> • Întreprinderile au suferit o povară financiară considerabilă din cauza regimului de șomaj tehnic, stabilit pentru lucrătorii care urmau să stea acasă cu copiii (reprezentând minim 50% din salariile acestora, plus plățile obligatorii la bugetul de stat). • Companiile s-au confruntat cu o lipsă cronică a forței de muncă. • Oamenilor le este frică să meargă la muncă. • Lipsa unor rute / transporturi alternative pentru ca lucrătorii să meargă la muncă cu risc redus de a se expune infecției.
FURNIZAREA MATERIEI PRIME	<ul style="list-style-type: none"> • S-a înregistrat o creștere a prețurilor cu 25-30% la materia primă. • Respondenții s-au confruntat cu întâzieri la livrarea produselor de cereale importate, precum și cu creșterea prețurilor la aceste produse. • Majoritatea furnizorilor și-au suspendat activitatea. • Respondenții au indicat lipsa materiei prime și a livrărilor de produse. • Nu este disponibil suport tehnic pentru vehicule sau alte echipamente de producție.
CONDIȚII DE LUCRU SIGURE	<ul style="list-style-type: none"> • Respondenții au indicat lipsa de măști.
LIVRAREA PRODUSELOR	<ul style="list-style-type: none"> • Deplasarea restricționată în țară a dus la întâzieri la livrarea produselor. • Autoritățile publice locale și poliția au restricționat transportul, împiedicând întreprinderile să ajungă la cumpărători.
RESPECTAREA REGULILOR IMPUSE DE GUVERN	<ul style="list-style-type: none"> • Interdicțiile impuse de Guvern cu privire la aproape toate tipurile de vânzări, cu excepția produselor alimentare, a fost luată fără o analiză detaliată a sectorului agricol și zootehnic.
REZILIEREA CONTRACTELOR	<ul style="list-style-type: none"> • Contractele de achiziții publice pentru aprovizionarea școlilor și a grădinițelor au fost suspendate. • Contractele cu reprezentanții HORECA au fost anulate. • Au fost reziliate contractele cu agenții economici de pe piețele comerciale. • Oamenii refuză să cumpere produsele.
ALTE PROBLEME	<ul style="list-style-type: none"> • Problema nerezolvată privind TVA (care nu se mai află acum în vizorul autorităților din cauza situației cu COVID-19) a continuat să agraveze situația economico-financiară în sectorul zootehnic din țară. TVA pe care producătorii de carne sunt obligați să o plătească la bugetul de stat ar duce în scurt timp la reducerea producției sau chiar la dispariția multor întreprinderi din sectorul național de creștere și

	<p>producere de carne de pasăre.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Fluctuațiile valutare, în special deprecierea accentuată a monedei naționale a fost considerată o problemă.
--	--

CARE SUNT PRINCIPALELE PROBLEME PENTRU PERIOADA URMĂTOARE?

În ceea ce privește problemele anticipate pentru viitorul apropiat, respondenții au indicat următoarele:

- Personal insuficient;
- Mărirea prețurilor la materia primă;
- Scăderea puterii de cumpărare a cumpărătorului;
- Impozitele;
- Închiderea piețelor;
- Stocuri mari de produse.

SUGESTII PRIVIND REDUCEREA IMPACTULUI COVID-19 ȘI REDRESAREA SITUAȚIEI

Participanții au oferit următoarele sugestii pentru reducerea impactului COVID-19 și redresarea situației:

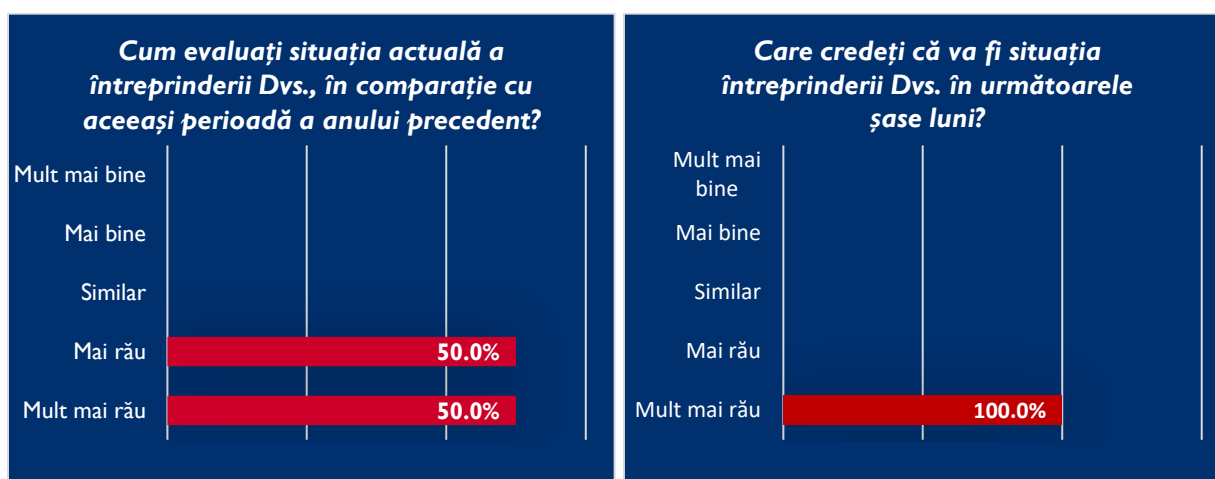
- Autorizarea livrării de produse către magazine în timpul nopții;
- La momentul desfășurării sondajului, sectorul zootehnic activează din plin și are nevoie de sprijin pentru a nu suferi pierderi sau prejudicii. Un permis oficial eliberat de autoritățile centrale și locale care să permită livrarea de produse către intermediari și consumatorii finali ar rezolva mai multe probleme;
- Rezolvarea problemelor legate de TVA prin reducerea cotei și prin introducerea unei cote unice pentru întregul lanț valoric de produse în sectorul agricol și zootehnic (detaliile la acest subiect pot fi găsite în studiul oficial al Asociației Patronale a Avicultorilor din Moldova).

IMPACTUL COVID-19 ASUPRA PRODUCĂTORILOR DE PRODUSE LACTATE DIN MOLDOVA

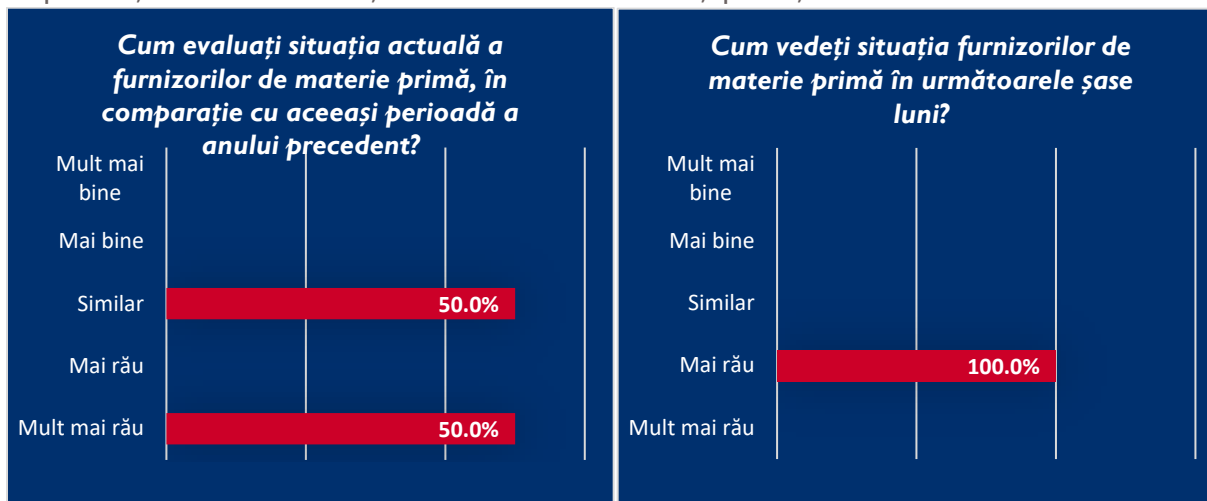
Sondajul a fost implementat în coordonare cu Asociația Națională a Producătorilor de Lapte și Produse Lactate din Moldova. Sondajul a fost realizat de 2 (5%) din cei 37 de membri, dintre care unul constituie o societate cu răspundere limitată (SRL), iar celălalt o cooperativă.

PERCEPȚIE/ÎNCREDERE

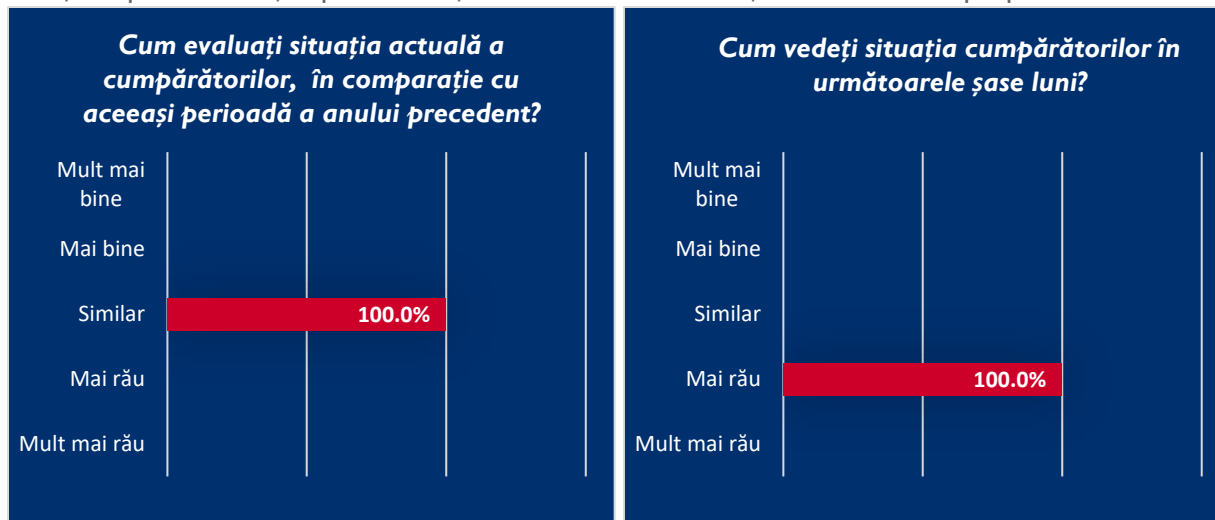
Unul dintre respondenți consideră că situația în care se află întreprinderea sa este mult mai proastă, iar celălalt a indicat că aceasta este mai proastă în comparație cu aceeași perioadă a anului precedent. În același timp, ambii consideră că peste jumătate de an situația se va înrăutăți.

Un respondent consideră că situația actuală a furnizorilor de materie primă este similară cu cea din anul precedent, iar celălalt a indicat că partenerii săi se află într-o situație mult mai proastă. Ambii respondenți consideră că situația furnizorilor se va înrăutăți peste șase luni.

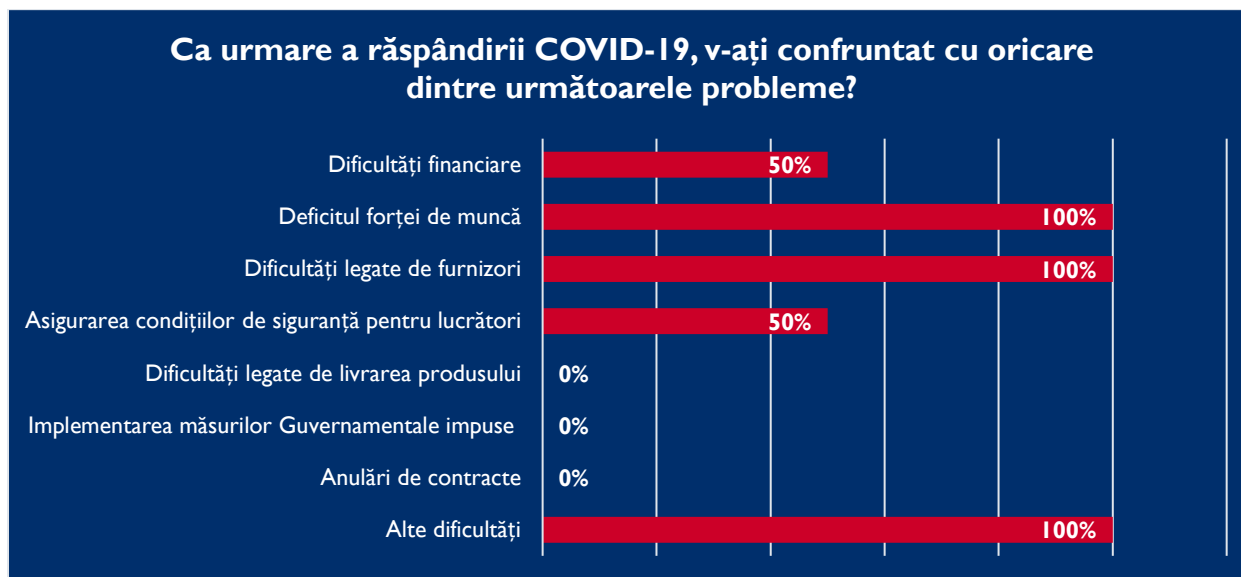

Ambii respondenți consideră că cumpărătorii lor nu au fost încă afectați de situația cu COVID-19. În același timp, ambii se așteaptă ca situația acestora să se înrăutățească în viitorul apropiat.

IMPACTUL COVID-19 / PRINCIPALELE PROBLEME

Ambii respondenți au menționat probleme legate de aprovizionare cu materie primă și lipsa forței de muncă, ca fiind preocupările de bază. Problemele financiare și asigurarea unor condiții de muncă sigure pentru angajați au constituit celelalte două provocări cu care s-au confruntat cei doi respondenți.

FACTORI	DETALII FURNIZATE DE RESPONDENȚI
FINANCIARI	<ul style="list-style-type: none"> • Mulți parteneri au mărit prețurile la produse și servicii, ceea ce a constituit o povară financiară pentru respondenți.
LIPSA FORȚEI DE MUNCĂ	<ul style="list-style-type: none"> • Mulți lucrători au plecat pentru că aveau garantat un ajutor social de 2 700 de lei și au preferat să stea acasă pe timp de carantină. • S-a înregistrat un deficit de forță de muncă din cauza carantinei.
FURNIZAREA MATERIEI PRIME	<ul style="list-style-type: none"> • Nu a fost posibil să vină specialiști din străinătate. • Aprovizionarea cu furaje din străinătate a fost afectată, precum și aprovizionarea la nivel local, deoarece fabricile de zahăr care furnizau melasă pentru furaje uscate au fost închise și au convenit să vândă doar cantități mari, mărindu-se astfel și prețul furajelor.
CONDIȚII DE LUCRU SIGURE	<ul style="list-style-type: none"> • Nu au fost semnalate probleme, deoarece personalul era complet echipat atât înainte de carantină, cât și în perioada de criză epidemiologică.
LIVRAREA PRODUSELOR	<ul style="list-style-type: none"> • Respondenții au afirmat că simt un sentiment de nesiguranță cu privire la viitor, dar nu au raportat probleme legate de livrarea produselor.
RESPECTAREA REGULILOR IMPUSE DE GUVERN	<i>Nu au fost menționate.</i>
REZILIEREA CONTRACTELOR	<i>Nu au fost menționate.</i>
ALTE PROBLEME	<ul style="list-style-type: none"> • Respondenții s-au confruntat cu dificultăți în obținerea materialului semincer din străinătate.

CARE SUNT PRINCIPALELE PROBLEME PENTRU PERIOADA URMĂTOARE?

În ceea ce privește problemele anticipate pentru viitorul apropiat, respondenții au indicat următoarele:

- Incertitudine cu privire la viitor;
- Reparația și achiziția pieselor pentru echipamente.

SUGESTII PRIVIND REDUCEREA IMPACTULUI COVID-19 ȘI REDRESAREA SITUAȚIEI

Nu au fost menționate.